

K N S

Krakowski Semestralnik Studentów Niepełnosprawnych

2/2008

ISSN 1899-4512

Krakowski Semestralnik Studentów Niepełnosprawnych

kssn@academica.org.pl

<http://www.zsn.agh.edu.pl/kssn>

Wydawca:

Fundacja Studentów i Absolwentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie „Academica”

ul. Rostafrńskiego 10, 30-072 Kraków

e-mail: biuro@academica.org.pl

<http://www.academica.org.pl>

Redaktor naczelny:

Edyta Szymanek

Redaktor techniczny i projekt okładki:

Zofia Florek-Paszowska

Opracowanie graficzne, skład i druk, CD:

Po Prostu Drukarnia – Introligatornia

Kleszczów 26

32-084 Morawica

tel. 509 703 937, 509 703 938

poprostudrukarnia@tlen.pl

Nakład: 1200 szt., egzemplarze bezpłatne

Druk brajlowski:

Osoby zainteresowane tą formą, prosimy o zgłaszanie się do Redakcji lub bezpośrednio do:

- Pracowni tyfloinformatyki AGH
<http://galaxy.uci.agh.edu.pl/~da/tyflo/tyflo.html>
- Biura ds. Osób Niepełnosprawnych UJ
<http://www.bon.uj.edu.pl>
- Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego
<http://www.firr.org.pl>
- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących – Kraków, ul. Tyniecka 7

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmieniania tytułów oraz skracania i adyustacji tekstów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca.

Wydanie Krakowskiego Semestralnika Studentów Niepełnosprawnych dofinansował Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Urząd Miasta Krakowa oraz Uczelnie (AGH, AP, PAT, PK, UEK).

Partnerzy:

Redakcja i kolportaż:

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych AGH

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych AGH

ul. Reymonta 17/10, 30-059 Kraków

tel./fax (012) 622 26 04, (012) 617 46 30

e-mail: zsn@agh.edu.pl, on@agh.edu.pl

www.zsn.agh.edu.pl

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych AP

ul. Ingardena 4, pokój 107 (I p.), 30-060 Kraków

tel. (012) 662 66 70

e-mail: m.trojanska@interia.pl

Pełnomocnik Rektora PAT ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Szujskiego 4, 31-123 Kraków

tel. (012) 422 47 86, 518 67 47 07

e-mail: bon@pat.krakow.pl, www.pat.krakow.pl

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych PK

Biuro ds. Studentów Niepełnosprawnych PK

ul. Skarżyńskiego 9/601, 31-866 Kraków

tel./fax (012) 628 37 22

e-mail: zsn@zsn.pk.edu.pl, www.zsn.pk.edu.pl

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UEK

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UEK

ul. Rakowicka 27, Pawilon D, 31-510 Kraków

tel. (012) 293 51 20, fax (012) 293 51 19

e-mail: bon@uek.krakow.pl, zsn@zsn.uek.krakow.pl

www.niepelnosprawni.uek.krakow.pl

zsn.uek.krakow.pl

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UJ

ul. Retoryka 1/210, 31-108 Kraków

tel. (012) 424 29 50

e-mail: bon@uj.edu.pl, <http://www.bon.uj.edu.pl>

Samorząd Studentów UJ

ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków

tel. (012) 663 11 71

e-mail: samorzad.studentow@uj.edu.pl

Witajcie!

Czas wakacji szybko minął... Wróciliśmy do szarej uczelnianej rzeczywistości, do kolejek pod dziekanatami i egzaminów. Aby lepiej się Wam pracowało w nowym roku akademickim przedstawiamy oferty Biur ds. Osób Niepełnosprawnych Uczelni, które z nami współpracują. Uczcie się i inwestujcie w siebie! Przygotowaliśmy dla Was również porady prawne dotyczące ulg podatkowych oraz opisy praktyk ON! Na szczęście studia to nie tylko książki i nauka. Pamiętajcie, że od czasu do czasu dobrze jest odpocząć. Korzystajcie z pięknej złotej jesieni. Istnieją przecież różne rodzaje aktywności i alternatywy spędzania wolnego czasu. W tym numerze znajdziecie wiele relacji z obozów i imprez integracyjnych, które być może zachęcą Was do uczestnictwa w tego typu spotkaniach.

Ponieważ poprzedni numer pojawił się tuż przed wakacjami ponownie zachęcam do wzięcia udziału w konkursie na nazwę i logo dla naszego czasopisma. Na zwycięzcę czeka atrakcyjna nagroda!

Wszystkich gorąco zachęcam do współpracy! Artykuły proszę przysyłać na adres redakcji.

Redaktor Naczelna

Edyta Frymanek

W numerze:

Wywiady z Prorektorami	4	Mamy się czym pochwalić	
Sport		Akademiki dla ON	22
I Obóz sportowy	6	Biura ds. Osób Niepełnosprawnych	25
Sekcja sportowa dla ON – AGH	6	Konferencja „Pełnosprawny Student”	28
Integracja		Praca i praktyki	
Ogólnokrajowa Integracja w Krakowie	7	Ciepłe porozumienie	29
Wyniki ankiet przeprowadzonych na V OSSN ...	8	Kariery zawodowe studentów niepełnosprawnych – wybrane elementy raportu z badań ...	30
Obóz Integracyjny w Olsztynku	10	Dom na skraju lasu	33
Integracja w Zakopanem	11	Praktyki studenckie z kartografii	34
Poskromić Tatry	12	Kalendarium	35
VIII Ognisko Integracyjne	13	Twórczość własna	36
Pełnosprawni i niepełnosprawni		Prawo i finanse	
– czy naprawdę dzieli nas od siebie tak dużo ...	15	Praca osób niepełnosprawnych	37
Jestem niepełnosprawny i dobrze mi z tym ...	16	Ulg podatkowe dla osób niepełnosprawnych ..	40
Pomoc i porady		Uczelniane miejsca parkingowe	41
„Komunikacja pomiędzy wykładowcą		Bezprawne parkowanie na „kopercie”	
a studentem – czyli autorytet wykładowcy” ...	17	– to się nie opłaca	43
O motywacji do pracy	19		
Asystent ON MOPS w Krakowie	20		
TYFLOŚWIAT	21		

Wywiady

Rozmawiała:
Edyta Szymanek

**Prof. dr hab. inż.
Zbigniew Kąkol – Prorektor ds. Kształcenia AGH**

**Prof. dr hab. Roman
Malarz – Prorektor ds. Studenckich AP**

1. Jak minęły pierwsze dni na nowym stanowisku?

Dość spokojnie. Przede wszystkim pracuję z bardzo dobrym zespołem ludzi.

Funkcja spadła na mnie niespodziewanie. Uczę się, sprawy, którymi się zajmuję do łatwych nie należą.

2. Wybór nowych władz pociąga zwykle zmiany w wielu istotnych dla środowisk sprawach. Jakie będą główne założenia programowe Pana działalności jako Prorektora?

Chcę zdecydowanie zwiększyć elastyczność studiowania oraz promować dobrych studentów. Bardzo ważnym elementem będzie również współpraca międzynarodowa. Chcę sprawić by ludzie mieli poczucie przywiązania do uczelni.

Moje założenia to między innymi: usprawnienie rozdzielania stypendiów; zwiększenie liczby miejsc w akademikach oraz polepszenie warunków lokalowych i zaspokojenie potrzeby dydaktyczne studentów.

3. Co jest Pan w stanie zaoferować studentom niepełnosprawnym?

Zajmujemy się kilkoma sferami, pierwsza to socjalna (akademiki, mieszkania). Niewątpliwie istotną sprawą jest wyrównanie startu dla osób na pierwszym roku studiów, po to by ich nie zniechęcać do studiowania.

Oferta jest szeroka! Przede wszystkim samo studiowanie w Krakowie, student powinien korzystać ze wszystkich ofert miasta. Uczelnia proponuje różnego rodzaju specjalizacje na każdym kierunku studiów.

4. Jak ocenia Pan poziom kształcenia studentów niepełnosprawnych? Czy zamierza go Pan zwiększyć? Jeśli tak to, w jaki sposób?

Nie dostrzegam różnic w kształceniu pomiędzy studentami, nie ma żadnej taryfy ulgowej.

Sytuacja jest dokładnie taka sama jak w przypadku osób pełnosprawnych.

5. Czy uczelnia jest przystosowana do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności?

Robimy dużo, ale ciągle jest to za mało. Uczelnia wchodzi w okres inwestycji, co dobrze rokuje. Pozostaje bariera mentalna prowadzących, ale nad tym także intensywnie pracujemy.

Aktualnie akademiki są przystosowane w taki sposób by ON czuła się w nich dobrze. Mamy podjazdy, zmodernizowaliśmy także windę wieloosobową.

6. Jakie będą priorytety w realizacji projektów związanych z osobami niepełnosprawnymi?

Przede wszystkim adaptacja pomieszczeń, priorytetem jest przystosowanie wszystkich budynków, w których ON najczęściej bywają np. administracja.

Generalnie sprawy studentów niepełnosprawnych są dla mnie priorytetem. Wyczuleni na sprawy ON są również pracownicy administracji.

7. Jak układa się Panu współpraca z Biurem do spraw Osób Niepełnosprawnych i Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych?

Współpracuje nam się bardzo dobrze. Staramy się to robić w sposób partnerski. Potrafimy porozumiewać się.

Pani Małgorzata Trojańska jest wsporną osobą, robi naprawdę dużo, w miarę możliwości staram się ją wspierać w jej działaniach.

8. Czy student niepełnosprawny może po ukończeniu studiów doktoranckich być pracownikiem naukowym?

Tak, znam kilka takich osób, które już pracują. Każdy ma takie same szanse, liczą się postępy w pracach badawczych i osiągnięcia naukowe.

Oczywiście, że może! Historia nauki zna wiele przykładów genialnych ON, trzeba tylko oszlifować te diamenty.

9. Jak Pańska uczelnia wypada na tle innych uczelni krakowskich?

Absolutnie najprężniej rozwijająca się uczelnia wśród innych, nie tylko krakowskich.

Trudno mi to ocenić, choćby ze względu na to, że nie znam sytuacji na innych uczelniach.

Prof. dr hab. inż. Leszek Mikulski – Prorektor ds. Studenckich PK

Był to okres intensywnej pracy, któremu towarzyszyły liczne spotkania i poznanie nowego środowiska.

Jako podstawowe cele uczelni przyjęto: kształcenie, naukę oraz innowacyjność i transfer technologii. W obszarze edukacji celem głównym jest rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kształcenia oraz ciągłe podnoszenie jego jakości.

Każdy przypadek studenta niepełnosprawnego jest inny i wymaga indywidualnego potraktowania. Sukcesywnie wprowadzane są również rozwiązania systemowe takie jak: likwidowanie barier architektonicznych, utworzenie stanowisk komputerowych w Bibliotekach PK, czy też powstanie Biura ds. SN.

Poziom kształcenia studentów niepełnosprawnych jest wysoki i nie różni się od poziomu ogólnego.

Część budynków jest dostępna architektonicznie. W Bibliotekach PK znajdują się stanowiska komputerowe, wyposażone w nowoczesny sprzęt z myślą o osobach z problemami wzroku. Dla studentów z dysfunkcją słuchu możliwe jest zorganizowanie tłumaczy na język migowy.

Ważnym wyzwaniem będzie w miarę możliwości likwidacja barier architektonicznych. Poprawa w tym zakresie jest ważnym zadaniem.

Bardzo dobrze. Byli moimi pierwszymi rozmówcami, przedstawili mi szczegółowo kompetencje i zakres działania. Cieszy się, że mają tak wielu wolontariuszy.

Naturalnie, że tak.

Wytyczamy pewne standardy w zakresie pomocy ON. Celem jest troska o studenta niepełnosprawnego i udzielanie adekwatnej do jego potrzeb pomocy.

Prof. dr hab. inż. Andrzej Chochół – Prorektor ds. Studenckich UEK

Chyba tak jak każdemu Rektorowi – pracowicie, gdyż musi poznać swoje nowe obowiązki, przyzwyczać się do nowej roli.

Głównie chcemy postawić na jakość kształcenia oraz poprawić proces dydaktyczny, który wymaga ciągłego doskonalenia.

Jestem przekonany, że mamy na naszym Uniwersytecie bardzo ciekawe i atrakcyjne kierunki studiów. Wydaje mi się, że z powodzeniem na nich mogą studiować ON. Ponadto mamy bardzo dobrze przygotowane laboratoria do nauki języków obcych, oraz bardzo dobre zaplecze, jeśli chodzi o działalność studium wychowania fizycznego.

Rozwiązywanie problemu kształcenia ON podjęto dopiero kilka lat temu. Stawiamy wszystkim studentom podobne wymagania, jeśli chodzi o poziom kształcenia, w tym zakresie ich nie różnicujemy.

Z pewnością wiele w tym zakresie jest jeszcze do zrobienia. Chcielibyśmy w jak największym stopniu ułatwić kształcenie ON choćby przez zakup nowego sprzętu czy pokonywanie barier architektonicznych.

Zrobiliśmy już część podjazdów i wind, chcemy usprawnić sygnalizację, która ułatwi przyzywanie portierów, plus zakup sprzętu audiowizualnego oraz wózków ułatwiających korzystanie z naszego basenu.

Bardzo dobrze. Myślę, że wszyscy wyczuwają moje dobre nastawienie i chętnie przychodzą by porozmawiać o sposobach wykorzystania funduszy.

Nie widzę przeszkód by ON były pracownikami naukowymi. Ważna jest postępa intelektu.

Wiem, że są uczelnie bardziej zaawansowane w działania na rzecz ON. Sądzę jednak, że jesteśmy w czołówce krakowskich uczelni.

Prof. dr hab. Andrzej Mania – Prorektor ds. Dydaktyki UJ

Dni upłynęły w przyjemny sposób choćby dlatego, że jest to nowe wyzwanie i sprawa są ciekawe.

Pragnę udoskonalić istniejące formuły badania jakości kształcenia. Stworzyć zespół do internacjonalizacji studiów oraz zespół do spraw identyfikacji nowych obszarów kształcenia i rozwoju nowatorskich programów nauczania.

Jestem pełen uznania dla Biura ds. ON. Następuje znaczny wzrost oferty dla osób z różnymi dysfunkcjami. Biuro nie odbiera zdolności samodzielnego działania, lecz wspiera studenta.

Poziom kształcenia jest taki sam w przypadku wszystkich studentów.

Mamy miejsca, które są jeszcze nieprzygotowane, ale wynika to stąd, że nadal korzystamy z części budynków wynajmowanych i nie możemy dokonać modernizacji. Nowe budynki są przystosowane.

Chcemy zlikwidować wszelkie ograniczenia dla korzystania przez te osoby z programów dydaktycznych UJ. Ważna jest przemiana mentalności ze strony pracowników i studentów jak i likwidacja wszelkich barier w tym architektonicznych czy w zakresie sprzętu wymaganego w procesie dydaktycznym.

Biuro ma własne projekty, nawiązało współpracę międzynarodową, nie mam żadnej uwagi krytycznej.

Nie ma żadnych przeciwwskazań. Ważny jest poziom przygotowania do realizacji zadań dydaktycznych i naukowych.

Sądzę, że Uniwersytet Jagielloński jest na dobrym poziomie. Jesteśmy przygotowani na przyjęcie nowych studentów.

Sport

I Obóz sportowy

Koszykarze, Pływacy, Sierzmerze wzięli udział w obozie sportowym dla osób niepełnosprawnych, po raz pierwszy organizowanym przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych AGH. Trzynastu aktywnych sportowców – studentów i absolwentów – z AGH, UEK i UJ, pokazało swoje umiejętności podczas treningów z zakresu koszykówki i szermierki na wózkach, siłowni oraz na basenie. Pieczę nad treningami objęło dwóch trenerów: mgr Adam Zdechlikiewicz oraz mgr Wojciech Ryczek, ze Studium Wychowania Fizycznego AGH. Zajęcia były organizowane w taki sposób, aby wszyscy w nich mogli uczestniczyć. W ramach treningów można było korzystać w całości z zaplecza technicznego oraz sportowego. Do dyspozycji zawodników była sala gimnastyczna, siłownia, basen, stadion sportowy oraz zadaszona bieżnia tartanowa.

Treningi sportowe to nie jedyne punkty programu obozowego. W celu poprawy jakości kondycji fizycznej uczestnicy mieli przyjemność skorzystać z odnowy biologicznej, w formie masażu, wirówek, krioterapii, sauny oraz wielu innych zabiegów. Natomiast w ramach odpoczynku obozowicze uczestniczyli w dwóch wycieczkach krajoznawczych. Jedna przebiegała wzdłuż trasy turystycznej zwaną Mała Pętla Beskidzka, wiodącej przez Koniaków, Czantorię, Salmopol i Skoczów, druga obejmowała zwiedzanie miasta Wisła. Ostatniego wieczoru w ramach rozluźnienia po ciężkim tygodniu, uczestnicy spędzili czas przy grillu.

Trening koszykówki

Obóz sportowy odbył się w dniach od 27 lipca do 3 sierpnia 2008 roku w Ośrodku Przygotowań Paraolimpijskich „START” w Wiśle. W dniu wyjazdu obozowicze wyrazili gorącą aprobatę i zachwyty treningami, miejscem oraz atmosferą w czasie pobytu. Tym samym organizatorzy pragną serdecznie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji projektu, a w szczególności Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetowi Ekonomicznemu w Krakowie, Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, Fundacji Studentów i Absolwentów AGH „ACADEMICA”, Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Krakowie, Urzędowi Miasta i Gminy Kraków oraz GTM Mobile z Warszawy.

Marcin Królikowski

Sekcja sportowa dla ON – AGH

W związku ze wzrostem zainteresowania sportem osób niepełnosprawnych od października br. sekcja Koszykówki na wózkach AZS AGH zmieniła nazwę na Sekcję integracyjną ON AZS AGH i rozszerzyła swoją działalność na różne dyscypliny sportowe. Sekcja ta jest dofinansowywana ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie (MOPS) i Urzędu Miasta Krakowa (UMK), które pozyskiwane są przez Referat ds. Osób Niepełnosprawnych Fundacji Studentów i Absolwentów AGH w Krakowie „ACADEMICA”.

W skład ww. sekcji wchodzi obecnie cztery dyscypliny sportowe: koszykówka i szermierka na wózkach, siłownia oraz grupa pływacka.

Trenerem grupy koszykarskiej jest osoba zajmująca się sportem niepełnosprawnych od ponad 30 lat z licznymi sukcesami – mgr Adam Zdechlikiewicz, który był również przez wiele lat trenerem Reprezentacji Polski. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po 1,5 godziny. Treningi odbywają się na profesjonalnych wózkach firmy GTM Mobile z Warszawy.

Grupa szermiercza natomiast trenuje pod okiem mgr Wojciecha Ryczka – brązowego medalisty Mistrzostw Europy we florecie z 1991 roku. W ostatnim czasie sekcja zakupiła specjalistyczne wózki, platformę oraz cały sprzęt potrzebny do walk szermierczych. Zajęcia odbywają się raz w tygodniu i trwają 1,5 godziny. Możliwe jest również ustalenie z trenerem dodatkowych godzin treningów indywidualnych.

Grupa pływacka odbywa treningi na basenie AGH, który jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Zorganizowane również grupę gimnastyki usprawniająco-leczniczej w wodzie. Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po 45 minut.

Treningi na siłowni odbywają się raz w tygodniu i trwają 1,5 godziny. Trenerem jest mgr Wojciech Ryczek. Zajęcia odbywają się w Hali Sportowej AGH przy ulicy Piastowskiej 26 a.

Osoby chcące uczestniczyć w którejś z ww. dyscyplin sportowych proszone są o kontakt z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych AGH. Niepełnosprawni studenci krakowskich Uczelni mogą korzystać z zajęć w grupach rehabilitacyjnych, z zajęć na siłowni oraz na basenie. O szczegółowe informacje należy pytać na poszczególnych Uczelniach.

Wszystkie informacje na temat Sekcji Integracyjnej ON AZS AGH znajdują się pod adresem:

http://www.zsn.agh.edu.pl/sport_on.html

Paweł Sarzała

Integracja

Ogólnokrajowa Integracja w Krakowie

Konferencja podczas V OSSN

W dniach 27–29 czerwca 2008 roku w Krakowie odbyło się V Ogólnopolskie Spotkanie Studentów Niepełnosprawnych. Organizatorami tego wielkiego wydarzenia były Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych krakowskich uczelni – Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przy współpracy z Fundacją Studentów i Absolwentów AGH „Academica” oraz komórką ds. ON Samorządu Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego. W podejmowanych działaniach wsparcia udzielali również Kierownik Biura ds. ON AGH i Pełnomocnicy Rektorów ds. Osób Niepełnosprawnych PK i UEK a honorowy patronat nad tą imprezą objęli: Prorektor ds. Kształcenia AGH – dr hab. inż. Antoni Cieśla, prof. AGH, Prorektor ds. Dydaktyki PK – dr hab. inż. Rafał Palej, prof. PK oraz Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia UEK – prof. dr hab. Andrzej Szromnik.

Uczestnicy V OSSN

W tym roku spotkanie to cieszyło się jeszcze większą popularnością niż w ubiegłych latach. Wzięło w nim udział 50 studentów niepełnosprawnych z 23 polskich uczelni.

Ogólną ideą takich zjazdów jest integracja studentów niepełnosprawnych nie tylko z regionu, ale z całego kraju, wymiana doświadczeń między nimi, a także nawiązanie współpracy z organizacjami zrzeszającymi studentów niepełnosprawnych, działającymi w innych rejonach Polski. Oprócz tego wszyscy zebrani zastanawiają się nad najistotniejszymi z ich perspektywy problemami, z jakimi borykają się podczas studiów i wspólnie debatują nad ich rozwiązaniami. Taka wymiana poglądów jest nieocenionym źródłem informacji. Tegorocznym tematem do dyskusji było: „Wykorzystanie dotacji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa

Wycieczka po Krakowie autokarem dostosowanym do osób na wózkach

Wyższego na kształcenie i rehabilitację leczniczą studentów niepełnosprawnych”. Taki sam temat poruszony był w ubiegłym roku, ale wówczas był on nowy, niejasny prawnie i rozmowy toczyły się głównie wokół kwestii, czego brakuje na uczelniach i na co mogłyby zostać wydane te fundusze.

Na drugiej konferencji poświęconej temu zagadnieniu omówiono już poczynione działania i osiągnięte wyniki. Okazało się, że wiele z Uczelni skorzystało

z możliwości, jakie dało im ministerstwo i zrobiło z nich dobry użytek. Państwowe środki rozdysponowano m.in. na wszelkiego rodzaju warsztaty, kursy i szkolenia, zajęcia sportowo-rehabilitacyjne, specjalistyczny sprzęt (przykładowo: dyktafony, lupy, pętle indukcyjne), wyposażenie biur, bibliotek, zatrudnienie pracowników biur ds. ON a także sfinansowano z nich obozy integracyjne, wyjazdy na konferencje.

Po części merytorycznej spotkania nie mogło zabraknąć też rozrywkowej. Wieczorek zapoznawczy w „Gwarku”, zwiedzanie Krakowa piętrowym autobusem, kolacja w Centrum Kultury i Sztuki Osób Niepełnosprawnych „Molier” przy Szewskiej, dyskoteki, pogaduszki w pokojach do późnych godzin nocnych z pewnością pozostaną uczestnikom na długo w pa-

mięci. Przyczyni się do tego również pamiątkowa koszulka z logo V OSSN, którą każdy otrzymał.

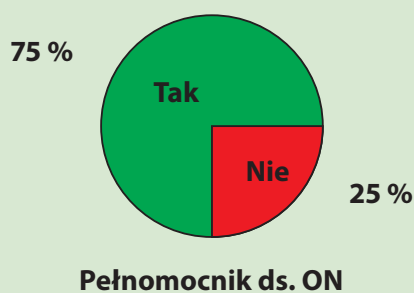
Każda tego typu impreza przynosi ogromne korzyści. Jest to doskonała okazja do nawiązania nowych znajomości, wymienienia się informacjami, uwagami, spostrzeżeniami. Istnieją Uczelnie, na których dopiero powstają takie jednostki jak Biuro ds. ON czy organizacje studentów niepełnosprawnych i one mogą skorzystać z doświadczenia i porad od tych, na których działa to już sprawnie. Gdy któraś obieca dokonać zmian, za rok można sprawdzić jak wywiązała się ze swych postanowień i czy miała jakieś problemy z tym związane. Warto uczyć się od innych dążąc jednocześnie, do osiągnięcia czegoś więcej.

Justyna Hawryluk

Wyniki ankiet przeprowadzonych na V OSSN

W trakcie Spotkania organizatorzy przeprowadzili badania ankietowe, których celem było uzyskanie informacji na temat aktualnego stanu działań podejmowanych przez uczelnie na rzecz studentów niepełnosprawnych. Pytano także o oczekiwania studentów dotyczące podejmowanych inicjatyw na rzecz dostosowania uczelni do potrzeb ON.

Na pierwsze pytanie: Czy na Twojej uczelni jest Pełnomocnik Rektora ds. ON? twierdząco odpowiedzieli studenci z 15 uczelni na 20 biorących udział w badaniu ankietowym, co stanowi 75%. Uczelnie nie posiadające Pełnomocnika to: Akademia Medyczna w Gdańsku, Politechnika Gdańska, Uniwersytet im. Marie Curie-Skłodowskiej, PWSZ w Raciborzu, Akademia w Częstochowie.

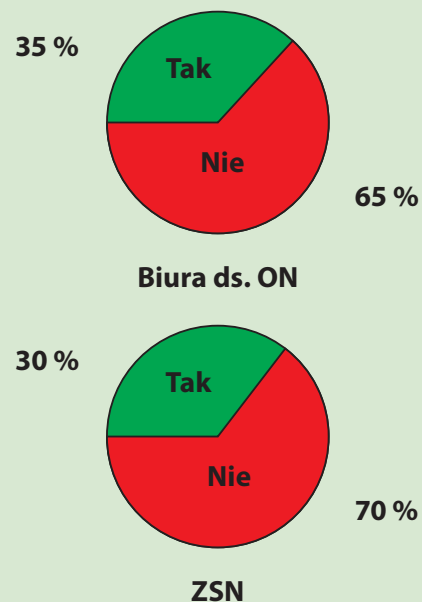

Rys. 1 Czy na Twojej uczelni jest Pełnomocnik Rektora ds. ON? Wyniki ankiety

Kolejną ważną organizacją działającą na rzecz niepełnosprawnych studentów jest Biuro ds. ON. Według odpowiedzi respondentów jednostkę taką posiada 7 na 20 ankietowanych uczelni, co stanowi 35%. Niektóre uczelnie traktują instytucję Pełnomocnika i Biura zamiennie, np. UMCS w Lublinie posiada Biuro ds. ON, natomiast nie posiada Pełnomocnika. Warto się zasta-

nowić nad zasadnością rozgraniczania obu tych instytucji. 4 z 20 uczelni nie posiada ani Pełnomocnika ani Biura ds. ON: Akademia Medyczna w Gdańsku, Politechnika Gdańska, PWSZ w Raciborzu, Akademia w Częstochowie.

Organizacje zrzeszające studentów niepełnosprawnych takie jak ZSN posiada 6 z 20 uczelni, co stanowi 30% w skali krajowej.

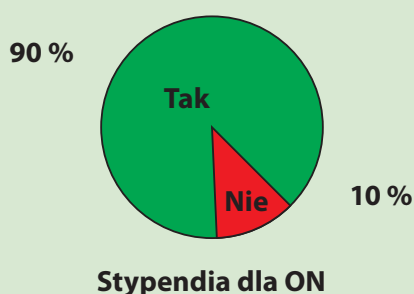
Rys. 2 Czy na Twojej uczelni jest jednostka działająca na rzecz ON? Wyniki ankiety

Optymistycznie prezentują się odpowiedzi na pytanie 4: Czy na Twojej uczelni są stypendia dla ON? 90% uczestniczących w spotkaniu uczelni posiada stypendia dla ON. Wysokość stypendium w skali kraju waha się od 100 zł za stopień lekki do 500 zł za stopień

znaczny. Zdaniem większości respondentów wysokość stypendium uzależniona jest przede wszystkim od środków posiadanych przez uczelnie. Na trzech uczelniach: AWF w Katowicach, PWSZ w Głogowie oraz UAM w Poznaniu wysokość stypendium jest jednakowa dla wszystkich stopni niepełnosprawności.

70% uczelni w swoich regulaminach i statutach posiada zapisy dotyczące ON. Zapisu takiego nie posiada: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu oraz Politechnika Opolska. Część respondentów nie ma wiedzy na ten temat. Zapisy dotyczące ON najczęściej dotyczą:

- dostosowania formy egzaminów w czasie studiów do potrzeb ON;
- możliwości podjęcia indywidualnego toku nauczania;
- pomocy materialnej.

Rys. 3 Czy na Twojej uczelni są stypendia dla ON? Wyniki ankiety

60% uczelni posiada domy studenckie dostosowane do potrzeb ON. Są to przede wszystkim udogodnienia architektoniczne dla osób niepełnosprawnych ruchowo (podjazdy, windy, łazienki). Najbardziej wszechstronnie dostosowana jest Akademia Podlaska w Siedlcach posiadająca prócz wind i podjazdów – pętle indukcyjne dla osób nie(do)słyszających oraz oznaczenia brajlowskie w windach.

Nieco gorzej przedstawia się kwestia dostosowania samej uczelni do potrzeb ON. Respondenci z 10 uczelni uważają, iż są one przystosowane, natomiast studenci z 40% uczelni twierdzą, że nie są one dostosowane do potrzeb ON. Zdecydowana większość respondentów uważa, że uczelnie są dostosowane, ale tylko częściowo, niektóre budynki.

Szkoły Wyższe w różnorodny sposób pomagają studentom niepełnosprawnym. Najczęściej wymieniane przykłady takiej pomocy to:

- egzaminy w formie ustnej;
- tłumacze języka migowego;
- indywidualny tok studiów;
- pomoc w transporcie ON;
- pomoc psychologa;
- zajęcia na basenie, siłowni;
- pomoc finansowa w zakupie materiałów umożliwiających naukę;

- częściowa likwidacja barier architektonicznych;
- stypendia;
- pomoc w kontaktach z pracownikami naukowymi,
- wsparcie Pełnomocnika Rektora ds. ON;
- dostosowanie stanowisk komputerowych dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Ankietowani z 25% uczelni nie udzielili odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości uzyskania pomocy ze strony uczelni. Warto się zastanowić czy osoby te nie potrzebują pomocy czy na żadną pomoc nie mogą liczyć?

Zdecydowana większość ankietowanych zadeklarowała chęć wprowadzania zmian na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. Wśród propozycji zmian pojawiły się:

- zatrudnienie asystentów i tłumaczy języka migowego;
- dostosowanie architektoniczne budynków (zarówno uczelni jak i domów studenckich);
- lepsze wykorzystanie dotacji MNiSW oraz innych środków np. na zakup sprzętu ułatwiającego naukę (laptopy, skanery, utworzenie stanowisk komputerowych dla osób niewidomych i słabo widzących w uczelnianych bibliotekach).

Reprezentanci Uczelni, na których nie działa Biuro ds. ON, ZSN oraz Pełnomocnik Rektora ds. ON deklarują chęć powołania do życia tych instytucji.

Ponadto studenci wyrażają potrzebę większej integracji i aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz zmiany podejścia pracowników uczelni w stosunku do niepełnosprawnych studentów.

Jak na bieżąco są wykorzystywane dotacje na rzecz kształcenia oraz rehabilitację leczniczą ON? Według respondentów środki te są wykorzystywane w następujący sposób:

- organizowanie obozów rehabilitacyjno-rekreacyjnych;
- finansowanie zajęć na basenie i siłowni;
- zabiegi rehabilitacyjne, np. masaże;
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego, np. wózki do koszykówki;
- likwidowanie barier architektonicznych;
- pomoc psychologa;
- konferencje i spotkania integracyjne;
- działalność Biura ds. ON;
- tłumacze języka migowego podczas lektoratów;
- zatrudnianie asystentów dla ON;
- zakup różnorodnych pomocy dydaktycznych, np. kserokopiarki, sprzęt komputerowy.

Reprezentanci dwóch szkół wyższych twierdzą, iż uczelnia nie korzysta z dotacji na rzecz kształcenia ON, natomiast 3 uczelnie nie korzystają z dotacji na rehabilitację leczniczą. Z żadnej z wyżej wymienionych dota-

cji nie korzysta Akademia Medyczna w Gdańsku oraz Politechnika Opolska.

Deklarowane przez studentów propozycje wykorzystania dotacji na kształcenie ON oraz dotacji na rehabilitację leczniczą są zbieżne z inicjatywami podejmowanymi przez uczelnie. Inne proponowane przez studentów sposoby wykorzystania dotacji to:

- zakup busa dla ON;
- wsparcie na rynku pracy;
- wyższe stypendia;
- budowa sali rehabilitacyjnej;
- szkolenia dla pracowników;
- organizowanie imprez kulturalnych np. wyjścia do kina, teatru.

Informacja na temat V OSSN najczęściej docierała do respondentów poprzez Pełnomocników Rektorów ds. ON, e-maile, stronę www, organizacje zrzeszające studentów niepełnosprawnych, a także w przypadku uczelni nieposiadających takowych poprzez rozsyłane zaproszenia lub od wcześniejszych uczestników OSSN.

Reasumując możemy zaobserwować dużą poprawę w zakresie podejmowanych działań na rzecz osób nie-

pełnosprawnych podejmujących studia na wyższych uczelniach. Widzimy, iż większość uczelni reprezentowanych podczas V OSSN podejmuje różnorodne inicjatywy na rzecz poprawy warunków studiowania oraz rehabilitacji ON począwszy od powoływania organizacji, które mają bezpośrednio wspierać niepełnosprawnych studentów służąc informacją, pomocą w kwestii zakupu specjalistycznego sprzętu umożliwiającego naukę czy dostosowaniu formy egzaminów w zależności od posiadanej dysfunkcji; skończywszy na inicjtywach podejmowanych w celu integracji ON, np. organizując obozy rekreacyjno-rehabilitacyjne. Uczelnie oferują także bezpośrednią pomoc finansową w postaci stypendiów. Na spotkaniu pojawiły się także szkoły wyższe, które zaczynają rozwijać taką działalność, niewątpliwie OSSN może mieć dla nich ogromny walor informacyjny i motywacyjny, o czym świadczy deklarowana chęć powołania do życia Biura ds. ON czy ZSN oraz inne wymienione wyżej propozycje działań na rzecz ON. Wzrost liczby uczelni biorących udział w V OSSN świadczy o rosnącej popularności tej ogólnopolskiej, studenckiej imprezy.

Kamila Albin

Obóz Integracyjny w Olsztynku

Od lewej: Justyna i Wojtek biorą obozowy ślub, rejs po jeziorze Pluszne, Jacek i Marzena podczas turnieju tanecznego

W dniach 10–24 sierpnia 2008 roku odbył się obóz integracyjny w okolicach Olsztynka na pograniczu dwóch krain geograficznych: Warmii i Mazur, w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym ZHP „Perkoz” nad jeziorem Pluszne. Wyjazd ten został zorganizowany przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Górniczo-Hutniczej przy pomocy Zrzeszeń Studentów Niepełnosprawnych AGH, Politechniki Krakowskiej i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz dofinansowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie i Urząd Miasta Krakowa.

W przedsięwzięciu wzięli udział studenci krakowskich uczelni oraz zaprzyjaźnieni pracownicy naukowcy i administracyjni AGH. Dzięki staraniom organizatorów nie sposób było się nudzić. Obozowicze mieli okazję

uczestniczyć w różnego rodzaju zajęciach sportowo-rekreacyjnych, rehabilitacyjnych, a także warsztatach. Do zajęć cieszących się największym powodzeniem możemy zaliczyć: kurs języka migowego, tańca, masażu oraz warsztaty psychologiczne i z zakresu doradztwa zawodowego. Rozgrywane były zawody, które dostarczały dużo emocji a były to m.in.: siatkówka, badminton, tenis stołowy. Oprócz powyżej wymienionych zajęć odbyła się również ciekawa prelekcja na temat praw osób niepełnosprawnych, a w szczególności studentów.

Na przystani do dyspozycji uczestników obozu czekały łodzie wiosłowe, które dostarczały moc wrażeń, rowery wodne cieszące się dużą popularnością, kajaki oraz żaglówki. Z kolei na lądzie można było pojeździć

Rejs statkiem wycieczkowym po Kanale Ostródzko-Elbląskim. W dali widać urządzenia służące do przeciągania statku po szynach między kanałami

Jezioro Pluszne w blasku księżyca

na rowerach turystycznych po otaczających ośrodek pięknych i czystych lasach. W drugim tygodniu turnusu przybyli żeglarze, którzy umilali czas zabierając wszystkich chętnych na rejs żaglówkami i jachtami.

Jedną ze znakomych atrakcji była całodzienna wycieczka do Olsztyna i Olsztynka. W Olsztynie obozowicze mieli okazję zwiedzić Muzeum Warmii i Mazur, poznać dokładnie piękną historię tego miasta (zwiedzając centrum z przewodnikiem) a także obejrzeć śliczne gwiazdozbiory w Planetarium. Z kolei w Olsztynku można było na własne oczy zobaczyć zabudowania z XIX w., wy-

posażenia gospodarstw domowych i rolnych w Skansenie Budownictwa Ludowego. Kolejną ze znakomych atrakcji tegoż obozu był 5-godzinny rejs statkiem Kanalem Ostródzko-Elbląskim, podczas którego wycieczkowicze podziwiali przepiękne krajobrazy.

Wieczorami odbywały się ogniska z pieczeniem kiełbasek i śpiewem w blasku płonącego ognia. Swoich sił każdy mógł wypróbować w wieczornych konkursach karaoke, idola czy kabaretonu, a także specjalnie przygotowanym turnieju tanecznym. Dużą niespodzianką i fajną zabawą okazały się też dawno nieorganizowane śluby obozowe.

Podczas spotkania kończącego tegoroczny obóz wszyscy jednogłośnie stwierdzili, że był to wspaniały wypoczynek, podczas którego obozowicze w pełni się zintegrowali.

Paulina Stabrawa

Integracja w Zakopanem

*„Skądkolwiek wieje wiatr zawsze ma zapach Tatr”
Jan Sztudynger*

W dniach 22–26 września 2008 roku odbył się obóz integracyjno-adaptacyjny w Zakopanem.

Dla wielu z nas wrzesień wiąże się z sesją poprawkową, pakowaniem walizek i szykowaniem do przeprowadzki na czas trwania roku szkolnego, ale to także miesiąc wyjazdów z przyjaciółmi. To miesiąc, kiedy mamy ostatnią szansę zregenerować siły i znaleźć ukojenie przed „wielobojem studenckim” zwanym „Ro-

Uczestnicy obozu wraz z Pełnomocnikami Rektorów ds. PK i UEK

Uczestnicy obozu po spotkaniu ze sportowcem Panem Łukaszem Szeligą (w środku)

kiem Akademickim". Chwilę przed jego rozpoczęciem roku, grupa 25 studentów trzech krakowskich uczelni AGH, PK i UEK, wyruszyła na wrześniową wycieczkę do Zakopanego.

Wrześniowy obóz stał się znakomitą okazją, by nawiązać nowe znajomości i odpocząć. Dla pierwszaków, czas spędzony w Zakopanem wiązał się z integracją ze studentami lat wyższych, uzyskaniem informacji o funkcjonowaniu Zrzeszenia, istniejących ulgach i udogodnieniach dla studentów niepełnosprawnych. Studenci piątego roku mogli po raz ostatni odpocząć przed rokiem pełnym wyzwań związanych z pisaniem pracy magisterskiej, obroną i w końcu znalezieniem odpowiedniej ścieżki kariery.

Obóz został zorganizowany przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie Panią prof. UEK dr hab. Janinę Filek przy pomocy Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych UEK oraz Fundacji UEK. Współorganizatorami wyjazdu byli również Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Politechniki Krakowskiej – Pan mgr inż. Jan Ortyl, Kierownik Biura ds. Osób Niepeł-

nosprawnych AGH – Pan mgr inż. Andrzej Wójtowicz a także Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych tych Uczelni. Ponadto Pani mgr Inga Mizdrak – Asystent Pełnomocnika ds. ON UEK zrobiła wszystko, by czas spędzony w górach przebiegał w pogodnej atmosferze. Przedsięwzięcie zostało dofinansowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie.

Wrześniowy tydzień studenci spędzili w luksusowym ośrodku wypoczynkowo-rekreacyjnym Geovita, w pełni dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kilkudniowy pobyt rozpoczął się od zwiedzania Zakopanego oraz spaceru na Antałówkę. Niektórzy studenci odwiedzili także Wielką Krokiew, by stamtąd podziwiać panoramę Zakopanego. W ośrodku, oprócz bilardu czy siłowni, były do dyspozycji sale konferencyjne, w których odbywały się warsztaty psychologiczne prowadzone przez Panią psycholog mgr Marię Augustyniak czy też spotkania integracyjne, gry i zabawy z nagrodami, organizowane przez mgr Pawła Pożaryckiego.

Pobyt w Zakopanem nie odbył się bez niespodzianek. Gościem specjalnym okazał się paraolimpijczyk Pan Łukasz Szeliga, który przedstawił aktywne formy spędzania wolnego czasu przede wszystkim wśród osób niepełnosprawnych. Kilkugodzinne spotkanie nauczyło uczestników obozu, że osoby niepełnosprawne nie powinny być skazane na pasywność i mimo własnych ułomności powinny korzystać z życia jak najwięcej, bo przecież wszyscy mają je tylko jedno. Chociaż pogoda uniemożliwiła wyjazd na Kasprowy Wierch, w ramach wolnego czasu studenci mieli również możliwość obejrzenia najnowszego filmu akcji „Uprowadzona”. Ostatni wieczór w Zakopanem odbył się w niezwykle miłej atmosferze, w jednej z karczm na Krupówkach. Słuchając góralskiej muzyki i degustując tamtejszą kuchnię wszyscy wspominali najciekawsze chwile spędzone na obozie.

Karolina Kotulska

Poskromić Tatry

Tatry urzekają swoim pięknem i dzikością każdego, kto ma możliwość choć raz znaleźć się w ich królestwie. W tym roku, we wrześniu postanowiłam wraz z rodziną ponownie je odwiedzić. Tym razem celem był malowniczy szczyt Kasprowy Wierch, który był jednym z programów naszej tygodniowej wycieczki do Zakopanego. Było to dla mnie, jako osobie poruszającej się na wózku, możliwe dzięki przystosowanej kolejce linowej. Szczyt mierzący 1987 m n.p.m., usytuowany w środku pasma tatrzańskiego, stwarza wspaniałe możliwości podziwiania przepięknego górskiego krajobrazu. Jed-

Widok z Kasprowego Wierchu, na którym znajduje się punkt graniczny między Polską a Słowacją

Wyprawa kolejką na Kasprowy Wierch

nak, o ile kolejką do góry było jak z górki, o tyle, aby dostać się do samej stacji natrafiłam na schody – dosłownie i w przenośni.

Próby dostania się na szczyt mieliśmy dwie. Pierwsza niestety nieudana. Gdy dojechaliśmy do Kuźnic, okazało się, że nikt poza dorożkami i specjalnymi taksówkami nie może dostać się do stacji, do której jest 6 km. W punkcie informacji turystycznej poinformowano nas, że możemy dostać się do Kuźnic swoim samochodem pod warunkiem posiadania specjalnego zezwolenia. Poradzono nam, abyśmy poszli do Urzędu Gminy i złożyli podanie na Dzienniku Podawczym. Na odpowiedź musielibyśmy czekać nawet miesiąc, co nie wchodziło w grę. Przy postoju taksówek i dorożek poradzono nam, żeby ustawić się w kolejce na Kasprowy o szóstej rano, wtedy jest duża szansa na krótkie oczekiwanie po bilet. Tak też uczyni-

liśmy, dzięki czemu druga próba miała zdecydowanie inne zakończenie.

Dzień wyprawy na Kasprowy Wierch rozpoczęliśmy wczesnym rankiem. Zwarci i gotowi wyruszyliśmy na podbój Tatr. Dojechaliśmy do Kuźnicy, przy wsiadaniu i wysiadaniu pomogli nam kierowcy. Następnie dotarliśmy pod owe strome, kamieniste wzgórze. Dzięki uprzejmości turystów, mieliśmy możliwość szybkiego dotarcia do kasy biletowej, bowiem droga doń wiodła poprzez kamienistą drogę. Następnie zabrano nas pod wejście do stacji. Przenieść wózek po schodach pomógł nam zarówno personel, jak i turyści czekający w kolejce. Pracownicy stacji również okazali nam dużo życzliwości. Do kolejki podjechaliśmy windą, do której wjazd był bezproblemowy dla wózka.

Ruszyliśmy. Widoki rozprzestrzeniały się tak okazałe, że wynagrodziły nam wszelkie trudy. Bezpiecznie zamknięci w wagonie, podziwialiśmy z lotu ptaka królestwo Tatr, dumnie prezentujące nam swoje szczyty i lasy. Gdy dotarliśmy na Kasprowy Wierch i wysiedliśmy z wagonu, musieliśmy jeszcze pokonać parę schodków, a następnie kilkunastometrową kamienistą drogę. I tu ponownie serdeczność swoją zaoferowali turyści. W końcu cel został osiągnięty – punkt graniczny między Polską a Słowacją, oświetlony blaskiem słońca. Górski wiatr i ostre wrześnieowe promienie słoneczne znakomicie współgrały z przepięknymi widokami, a ja na szczycie tej okazałej góry, czułam się po prostu wolna.

Zofia Florek-Paszowska

VIII Ognisko Integracyjne

Od lewej: Edyta Szymanek, dr Małgorzata Trojańska, mgr inż. Jan Ortyl, prof. UEK dr hab. Janina Filek, prof. dr hab. Andrzej Chochół, prof. dr hab. inż. Zbigniew Kąkol, mgr inż. Andrzej Wójtowicz

W październikowe popołudnie, w miękińskich lasach, już po raz ósmy niepełnosprawni studenci krakowskich Uczelni spotkali się na Ognisku Integracyjnym. Wspólna biesiada, jak co roku, jest sposobem powitania studentów I roku, ale nie tylko, bowiem celem imprezy jest także zapoznanie i integracja środowiska studenckiego z władzami poszczególnych Uczelni, które zaangażowane są w sprawy studentów niepełnosprawnych.

W części oficjalnej Justyna Hawryluk (Przewodnicząca Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), uroczystość powitała organizatorów i gości. Swoją obecnością zaszczylicili nas: prof. dr hab. inż. Zbigniew Kąkol – Prorektor ds. Kształcenia Akademii Górniczo-Hutniczej, prof. dr hab. Andrzej Chochół – Prorektor ds. Studenckich Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, prof. UEK, dr hab. Janina Filek – Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych UEK, mgr inż. Jan Ortyl – Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych Politechniki Krakowskiej, prof. dr hab. Janina Filek – Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych UEK, oraz główny organizator imprezy, mgr inż. Andrzej Wójtowicz – Kierownik Biura ds. Osób Niepełnosprawnych AGH, bez którego pomocy i wsparcia najprawdopodobniej nie byłoby tego i siedmiu poprzednich Ognisk Integracyjnych. Po raz pierwszy mieliśmy przyjemność gościć dr Małgorzatę Trojańską – Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Pedagogicznej. Następnie Prorektorzy oraz Pełnomocnicy powitali serdecznie studentów i zaproszonych gości.

Głos zabrała również Edyta Szymanek – studentka Uniwersytetu Jagiellońskiego – Redaktor Naczelna Krakowskiego Semestralnika Studentów Niepełnosprawnych, która zachęcała wszystkich do współpracy

przy semestralniku oraz wzięcia udziału w konkursie na nazwę i logo semestralnika.

Wśród gości nie mogło zabraknąć przedstawicieli instytucji państwowych i krakowskich organizacji pozarządowych, którym los osób niepełnosprawnych nie jest obojętny – w ognisku uczestniczyła Pani Alicja Rostocka z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Krakowie, przedstawiciele Fundacji Studentów i Absolwentów AGH „Academica” – współorganizatory ogniska – mgr inż. Łukasz Jura i mgr inż. Grzegorz Król oraz Pani Anna Żebrak i Pan Bartosz Lewacki z Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego, a także Przewodniczący Uczelnianej Rady Samorządu Studentów AGH – Dariusz Pasternak. Oficjalną część zakończył Jacek Mordalski – Przewodniczący Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych PK, zapraszając wszystkie głodne żołądki na smaczne, grillowe przekąski. Tym humorystycznym akcentem rozpoczęła się druga część imprezy. Jak co roku, członkowie Orkiestry Reprezentacyjnej AGH, pod przewodnictwem Piotra Korczyńskiego rozgrzewali swoim repertuarem zmokniętych imprezowiczów.

Ognisko, odbyło się 16 października br. w miękińskim Ośrodku szkoleniowo-dydaktycznym Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska. Organizatorzy imprezy zadbali o wygodę osób poruszających się na wózkach i o kulach, toteż dla nich właśnie, zostały podstawione specjalnie dostosowane autokary, wyposażone w windę, dzięki której osoba na wózku może dostać się do środka, bez konieczności pokonywania stromych i wąskich stopni.

W tegorocznym ognisku wzięło udział prawie 140 osób, które, pomimo niesprzyjającej pogody, bawiły się do późnych godzin wieczornych. Deszcz niestety uniemożliwił przeprowadzenie konkursów i zabaw mających na celu poznanie specyfiki i problemów osób z różnymi dysfunkcjami (ruch, słuch, wzrok). Za okazaną pomoc i możliwość uczestniczenia w tak wspólnym przedsięwzięciu, pragniemy serdecznie podziękować wszystkim, którzy pomogli zorganizować to spotkanie. Czynny udział w organizowaniu imprezy wzięły także osoby zrzeszone w stowarzyszeniach studentów niepełnosprawnych ww. Uczelni, którym również dziękujemy.

Przedsięwzięcie, jak co roku możliwe było dzięki wsparciu finansowemu ze strony Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Urzędu Miasta Krakowa.

Kapela umilająca czas biesiadnikom

Redakcja

Pełnosprawni i niepełnosprawni – czy naprawdę dzieli nas od siebie tak dużo?

Październik – zazwyczaj jest dużo pochmurnych i szarych dni, ale zdarzają się też piękne słoneczne, przypominające o polskiej złotej jesieni. Dla studentów I roku to nowy rozdział w życiu i jak to wszyscy zgodnie mogą powiedzieć jeden z najlepszych, obfity w niezapomniane wspomnienia i długie godziny stania pod dziekanatem, żeby załatwić cokolwiek, a dla weteranów to następny wspaniały rok imprez, no i po części nauki.

Jak to zwykle bywa oprócz wszelkich studenckich przyjemności są też obowiązki, które należą raczej do tych mniej uwielbianych przez przyszłych magistrów i inżynierów, a mianowicie różnego rodzaju kolokwia i egzaminy. Biedni studenci zarywają noce, patrząc z niepokojem na wskazówki zegara i licząc godziny do mrożącego krew w żyłach testu z całego semestru. Tak się jednak bardzo często zdarza, że wielu z nich po tak traumatycznych przeżyciach zaczyna wybierać wersję light i wyznaje zasadę „Egzamin można powtórzyć, a imprezy nie”. Co prawda wyznawcy powyższej sentencji kończą różnie, ale przynajmniej bezstresowo. Fakt jest faktem: następny semestr zaczął się już na dobre. Jednak nie jest zawsze aż tak wspaniale jak może się wydawać...

Studenci, żyjąc codziennością, wciągnięci w wir obowiązków, zajęć i imprez, wcale nie zastanawiają się nad tak prozaicznymi rzeczami jak chodzenie czy patrzenie – bo przecież wszyscy chodzą i widzą wyraźnie, ale czy aby na pewno? Czy to „wszyscy” odnosi się do każdego z nas? Myślę, że nie, jeżeli przez chwilę popatrzy się na otaczający nas świat. Jest w nim pełno osób niepełnosprawnych, których nawet nie zauważamy, a może nie chcemy widzieć. Bo w sumie jak się przy nich zachowywać? Udawać strasznie grzecznych i litować się nad nimi na każdym kroku? A może traktować ich jak ludzi z innej planety? Żadne z tych rozwiązań nie jest dobre. Oni są przecież tacy sami jak ja czy ty – studiują, piszą egzaminy i prace magisterskie, pracują, spełniają swoje marzenia i cele życiowe. Raz jedna z moich koleżanek, która przez parę lat jeździła na wózku powiedziała do mnie: „Kiedyś wystarczyło, że ktoś krzywo na mnie popatrzył albo powiedział jakąś kąśliwą uwagę na temat mojej niepełnosprawności, a ja od razu się tym przejmowałam. To było straszne i bezsensowne. Teraz już tak nie jest.” Jak widać sprawni inaczej są obdarzeni szczególną wrażliwością i najczęściej zamykają się

w sobie, ale to wszystko przez to, że nie są traktowani jak inni, czyli po prostu „normalnie”.

Może zacznijmy od tego, co to znaczy być traktowanym normalnie. Na pewno nie jest to mówienie jak bardzo nam żal tej osoby. Na początku zawsze jest ciężko i każdy jest speszony, kiedy widzi sparaliżowaną osobę na wózku, ale wystarczy troszeczkę odwagi i od razu to wygląda lepiej. I co najważniejsze, nie należy myśleć, że osoba niepełnosprawna ruchowo ma również problemy psychiczne. „Kiedy ludzie patrzą na mnie myślą, że mam coś nie tak z głową, a to przecież nieprawda” – poskarżył mi się jeden z moich znajomych.

Jest pełno takich ludzi, którzy nigdy nie cieszyli się z tego, że mogą normalnie wejść po stromych schodach do zwykłego sklepu, którzy nigdy nie cieszyli się z tego, że słyszą i mogą normalnie porozmawiać z innymi, a nawet na nich czasem pokrzyzczyć. Pełnosprawni często wyolbrzymiają swoje problemy, które stają przed nimi jak góra lodowa nie do przebycia. Egoistyczne zamykanie się w sobie prowadzi do uważania się za człowieka najbardziej pokrzywdzonego przez los i świat, a przecież wcale tak nie jest. Poza czubkiem własnego nosa trzeba też zobaczyć drugiego człowieka, z którym można po prostu przez chwilę pobyc, dać mu kawałek siebie. To niby tak niedużo, a jednak w dzisiejszym świecie tego brakuje. Brakuje rozmawiania z ludźmi twarzą w twarz, nie przez telefon, nie przez gadu-gadu, skype czy facebook'a. Ludziom dzisiaj potrzeba obecności innych. Wszyscy się gdzieś spieszą, ciągle pracują i nie mają czasu na nic i dla nikogo. Ważniejsza jest praca i zarabianie pieniędzy, które ostatnio grają w naszym życiu najważniejszą rolę. Ogrom ludzkiej samotności można sobie uświadomić wchodząc na chwilkę do domu opieki społecznej. Tam niektórzy mieszkańcy nie są odwiedzani przez swoich bliskich przez lata. Patrzą smutnymi oczami przez okno i czekają na to, żeby ich ktoś wziął na spacer, żeby poczuli się potrzebni światu i innym ludziom.

Kraków jest pięknym miastem – te stare uliczki, kamienice, każda z nich ma swój urok. Jednak nie jest przystosowany dla niepełnosprawnych. Bardzo ciężko jest wjechać wózkiem na Rynek Główny – wszędzie są brukowane ulice i bardzo wysokie krawężniki, które powodują, że mało który niepełnosprawny decyduje się na nawet małą przechadzkę koło Sukiennic. Wiele do życzenia pozostawiają też przejścia podziemne. Raz

próbowałam jednym z nich przejechać z walizką i naprawdę dużo mnie to kosztowało wysiłku i nie sadzę żeby to było jakiegokolwiek udogodnienie dla osób niepełnosprawnych. Podjazdy są strome, a płytki, którymi są wyłożone, często w złym stanie.

Jednak oprócz modernizacji Krakowa, potrzeba ogromnej reformy podejścia ludzi pełnosprawnych do

niepełnosprawnych. Nie wystarczy wybudować piękne podjazdy i windy i mówić ile to się dobrego nie zrobiło na tym świecie. Trzeba w to włożyć część siebie i otworzyć się na drugiego człowieka, czyli po prostu dać siebie innym.

Magdalena Mazur

Jestem niepełnosprawny i dobrze mi z tym

Jest takie stare powiedzenie, że każdy z nas niesie swój krzyż. Tak zwani starzy i mądrzy mądrością życiową zawsze dodają, że powinno się to robić z pokorą. Ile w tym prawdy każdy powinien sobie ocenić sam zgodnie z własnymi przekonaniem. Jedno jest pewne nie ma sensu pytać „dlaczego to zdarzyło się akurat mi?”. Nikt na takie pytania nie jest w stanie odpowiedzieć. Ten zaś kto twierdzi inaczej zwyczajnie kłamie. Życie trzeba brać takim jakie jest i wyciskać z niego co się da. Jedni rodzą się ze wszystkim, kolejni przychodzą na świat defaworyzowani, inni nie rodzą się wcale. Ot i cała zabawa, bo tak naprawdę nic nie jest fair. Równość obiecuje tylko komunizm a szczęście i sprawiedliwość obiecuje niemal każda religia, tyle że po śmierci. Gdzie tu sens? Gdzie sprawiedliwość? Nie ma. Nikt też nie mówił, że musi być. Optymizmu w tym nie ma za grosz. Pozostaje tylko wziąć sprawy we własne ręce. Jeśli już nas los w jakiś sposób poszkodował to pozostaje go oszukać tak na ile się da, tak żeby wyszło to na naszą korzyść. Zawsze można coś poprawić a jeśli nie ma co ulepszać bo jest już świetnie to warto spróbować poprawić życie doczesne innym, co takich jak my luksusów nie mają. Jednym słowem zawsze jest coś do roboty. Tylko czy pokora tu pomaga? Chyba nie? Życie z własnymi ułomnościami odnoszenie małych i dużych sukcesów jest dla ludzi o postawie nonkonformistycznej pełnych buntu i chcących zmieniać siebie i swój mały świat. Ludzie niepełnosprawni tacy albo się rodzą albo nabierają tych cech z czasem. My niepełnosprawni nie potrzebujemy litości, ani bezproduktywnego współczucia. To nie kampania dla głodujących dzieci gdzieś daleko w Afryce. Ile razy słyszałem idąc obok kolegi na wózku „oj jaki biedny” albo „odsuń się zrób miejsce dla niesprawnego”. Niesprawne to może być auto. Mój kumpel ma wprawdzie cztery kółka, ale na tym podobieństwa z samochodem się kończą. Zarówno on jak i ja i każdy z nas – ludzie w jakiś tam sposób innych, odbiegających od powszechnie przyjętej normy, tzw. niepełnosprawnych – nie chce zbędnej litości. My potrzebuje-

my zazwyczaj kilku udogodnień i bodźców do działania. Najlepszą pomocą dla nas jest traktowanie nas normalnie. Człowiekowi na wózku nie potrzeba wszystkiego podawać, zabierać ani go karmić jak niektórzy „dobrzy” ludzie próbują. Komuś z cukrzyką lub padaczką też nie potrzeba na siłę wciskać swojej pomocnej dłoni a niesłyszącemu wystarczy napisać na kartce co się chce i on naprawdę zrozumie. Nam nieba przychyłać nie trzeba, my umiemy i wiemy najlepiej jak to zrobić sami. Wystarczy nas zostawić z jakąś niewielką drabiną i wejdziemy sobie na nią sami albo poprosimy kogoś o drobną pomoc. Jak już tam u góry będziemy to sobie sami weźmiemy tyle gwiazdek z nieba ile chcemy i jakie chcemy.

Nigdy nie bój się pytać. Kto pyta nie błądzi. My się ani nie obrażamy ani nie bijemy a już na pewno za pytanie „co ci jest?” lub „czemu tak się stało?” nie zaskarżymy cię do sądu. Raczej dowiesz się o nas więcej i przestaniesz się krępować w naszej atmosferze. Zwyczajnie po ludzku rozmawiając z nami bez przemilczeń zaczniesz odkrywać inny, czasem o niebo lepszy od twojego, świat. Moi koledzy nie mogą chodzić, ale komputera nikt zdrowy nie naprawi tak jak oni. Moje koleżanki pomimo jakiś swoich problemów balują lepiej niż nie jedna zdrowa dziewczyna. Zaś kolejny mój znajomy ma nieskoordynowane ruchy, ale głowę geniusza, która jest przy tym odporna na wódkę. Bo my tak samo jak „zdrowi” pijemy, palimy, kochamy, wyobraż sobie, że nawet uprawiamy sex. Czasem ta nasza niepełnosprawność wcale nie jest przekleństwem czy nieszczęściem wręcz przeciwnie my potrafimy z niej zrobić atut i z czasem nie zamienilibyśmy jej na nic w świecie. To jest tylko kwestia naszego podejścia, pomysłowości, woli walki i tego by ludzie tzw. sprawni traktowali nas normalnie, tak normalnie jak tylko mogą. O pomoc zaś, kiedy jej naprawdę potrzebujemy poprosimy sami i wystarczy jej nam tylko troszkę, a o resztę umiemy się zatroszczyć. Wierźcie nam.

Aleksander Zięba

„Manko” nr 3 (57) styczeń 2008 str. 18

Pomoc i porady

„Komunikacja pomiędzy wykładowcą a studentem – czyli autorytet wykładowcy”

Wychowywanie przygotowujące młodego człowieka do funkcjonowania w życiu i kulturze społeczeństwa jest istotne w dążeniu do osiągnięcia pełni życia.

Obecnie według Danuty Nakonecznej: „nauczaniu często zarzuca się zachowawczość, brak korelacji z postępem społeczno-cywilizacyjnym”¹. W końcu jednym z głównych celów wychowania jest przekazywanie młodemu pokoleniu dorobku cywilizacyjno-kulturowego minionych wieków. Przecież to właśnie dzięki wychowaniu można przekazać tradycję i wzmocnić istniejący porządek społeczny poprzez zachowanie ducha hierarchii i autorytetu. W związku z powyższym konieczne jest by wychowanie było integralnym elementem kultury oraz wartości moralnych akceptowanych w danym społeczeństwie.

Zatem niezbędne jest aby działania wychowawcze były podejmowane przez odpowiednio uprawnione do tego instytucje, mianowicie przez społeczność lokalną, Kościół a przede wszystkim przez rodzinę. To właśnie rodzina jest odpowiedzialna za kształtowanie postaw, zachowań, uczenia wpięć dziecka, a później dorastającego człowieka, dokonywania wyborów czy też za odróżnianie tego, co dobre od tego, co należy unikać. Trzeba pamiętać, iż to rodzice są tymi, którzy jako pierwsi uczą i wychowują, a inne instytucje edukacyjno-oświatowe takie jak szkoła czy studia stanowią dopełnienie wymagające dalszego kształcenia i wychowania młodego człowieka.

W przeszłości stosowano różne koncepcje ukazujące rolę wychowania w procesie kształcenia młodzieży. Na przełomie lat 70 i 80-tych XX w., w czasie zwanym w nomenklaturze naukowej „okresem edukacji otwartej”, zakładano, że charakter wychowania winien być wyłącznie spontaniczny i samoistny. Wysuwano hipotezy czy wychowanie nie powoduje zniewolenia jednostki? Przedstawiono szkodliwość utrzymywania dyscypliny, która daje upust złości, a propagowano nieodpowiedzialność jako zdrową psychicznie. Skutkiem aprobowania tych założeń był spadek autorytetu instytucji wychowawczych, a tym samym wykładowców. Wzrosło rozczarowanie efektami ich pracy, co w konsekwencji przełożyło się na trudności wychowawcze.

Wspomniana już Danuta Nakoneczna pisze dalej, że oświata „współczesna osiąga pewne wyniki w zewnętrznym kształtowaniu jednostki, ale równocześnie nie jest w stanie przeciwdziałać narastającym patologiom społecznym, alkoholizmowi, narkomanii, wanda-

lizmowi, rozwiązłości moralnej”². W XXI wieku staliśmy się świadkami wzrostu zainteresowania problematyką wychowawczą, mowa nie tylko o kształtowaniu umysłu młodego człowieka, ale całej jego postawy.

Instytucje naukowe mają za zadanie, podejmując odpowiednie kroki, wspierać rodziców w wychowaniu dzieci i młodzieży. Wykładowca poprzez pełnienie funkcji uzupełniającej rodziców w wychowaniu młodego człowieka, czyni samego siebie współtwórcą i współuczestnikiem procesu własnego integralnego rozwoju i doskonalenia. Wykładowca jak i student mają wspólne prawa człowieka i tę samą godność we wspólnych relacjach, których celem jest wychowanie i kształcenie. Dwustronne respektowanie i poszanowanie przysługujących im praw jest fundamentem w budowie partnerstwa we wzajemnych stosunkach.

Komunikacja pomiędzy obiema stronami wymaga umiejętnego odnalezienia w studencie źródeł w jego wewnętrznych twórczości oraz ofiarowania pomocy w wyszukiwaniu tego, co najcenniejsze dla osobowego rozwoju. Istotne jest również zaangażowanie podmiotu wychowania do współpracy i odkrywania nowych rzeczywistości, zmuszając tym samym młodzież do brania odpowiedzialności za własne czyny i podejmowane decyzje.

W procesie kształcenia rozwoju osobowego każdego człowieka nie pomoże nacisk psychiczny. Zadaniem wykładowcy jest być stanowczym i konsekwentnym w stosunku, do z góry ustalonych kryteriów wymagań. Ale jednocześnie powinien czynić to z cierpliwością, życzliwością i wyrozumiałością, kształtując przez to w swoim podopiecznym odpowiedzialność za własny sukces jak i porażkę. To z kolei powoduje, że wykładowcy są przypisywane takie cechy jak obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność w ocenie każdego studenta, wzajemne poszanowanie, pomaganie sobie oraz wysoka kultura osobista i umiejętność wspólnego przebywania z młodymi ludźmi. Czynniki te ułatwiają budowę wspólnoty wychowawczej, takiej jak sala wykładowa czy uczelnia.

Wykładowca w wypełnianiu swojej roli nie jest ograniczony do głoszenia jedynie idei. Jako przykład może posłużyć sposób wychowania przez św. Jana Bosko³. Uczył i wychowywał nie tylko słowem, ale całą swoją osobowością i przykładem własnego życia, a wychowanie opierał na zdolnościach intuicyjnych przenika-

² Tamże.

³ Św. Jan Bosko – salezjanin żyjący w XIX w. we Włoszech, pedagog, wychowawca dzieci i młodzieży.

¹ Nakoneczna D., *Wychowanie – jako zadanie*, Warszawa 1993.

nia myśli, wiedzy, życzliwości i dyscypliny. Karał bardzo rzadko, a jeśli już musiał uczynił to w formie nagany. Ważną metodą, jaką stosował były długie rozmowy, głównie z tymi, którzy sprawiali największe trudności wychowawcze. Pozwoliło mu to na głębsze zrozumienie motywów postępowania swoich wychowanków, co pomogło we wzroście wzajemnego zaufania.

Przykład ten pokazuje, że nie można poprzestać na samym karaniu w działaniach wychowawczych, należy również szukać „drogi dostępu” do uczniów.

Od dawna zastanawiano się jaka jest rola kary i nagrody w kształceniu i wychowaniu, nie zapominając, że jeśli karzemy to powinniśmy też stosować nagrody. Błądzić jest rzeczą ludzką, dlatego Uczelnia powinna rozwijać zdolności prawidłowego osądzania i wyciągania odpowiednich wniosków z popełnionych błędów. Jeżeli wykładowca uzna za konieczne wymierzenie kary (w formie nagany lub zawieszenia), powinien ją przemyśleć i zastosować adekwatnie do winy. Stan emocjonalny nie może wpłynąć na relację ze studentami, gdyż w przeciwnym razie poczują się oni dyskryminowani lub poniżani, co z kolei zachwieje ich godność osobistą. Wychowawca ma prawo przyjąć na siebie odpowiedzialność za wpływanie na swoich podopiecznych. Musi jednak wtedy odrzucić formę przymusu czy siły by lepiej i solidniej realizować powierzoną mu misję wychowawczo-kształtującą dorosłą już młodzież.

Według Romana Ingardena⁴, który pisze w swoich listach, skuteczni są tylko ci wykładowcy i wychowawcy, którzy potrafią łączyć swoje słowa z jednoznaczną postawą moralną. Uzupełnieniem jego słów jest starożytna zasada uświadamiająca, że należy żyć i postępować według zasad duchowych, intelektualnych oraz moralnych, składających się na pewien wzór naśladowania: „Verb docent, exempla trahunt”⁵.

W tym miejscu nasuwa się pytanie: „Jak wychowywać”? Poprzestać na konserwatywnych elementach nacisku i przymusu uczących dyscypliny i zmuszających do pracy nad sobą, czy raczej wdrożyć wychowanie bezstresowe rezygnując z wymagań na rzecz komfortu psychicznego? Ten problem można rozwiązać poprzez prawidłowy wybór modelu wychowania. Mówiąc o modelu wychowania mam na myśli stosunek wykładowcy do studenta, gdzie ten pierwszy ma być osobą godną zaufania, kimś obdarzonym autorytetem, cieszącym się uznaniem i akceptacją wśród swoich wychowanków.

Pojęcie „autorytet” to: „ogólnie uznana czyjaś powaga, wpływ, znaczenie, czyjaś przewaga nad pojedynczymi osobami lub grupami, dzięki m.in. posiadanej wiedzy, sile, władzy czy też lepszemu charakterowi. Autorytet jest bardzo ważnym czynnikiem więzi społecznej w zorganizowanym życiu zbiorowym”⁶. Ważne jest by wykładowca był świadomy swego wpływu na

w rezultacie przypisywanego mu lub zdobytego autorytetu, aby nie wykraczał poza granice rzeczywistych umiejętności. Autorytet wykładowcy oparty na wykształceniu i doświadczeniu stanowi istotny element kształcenia studenta.

Praca wykładowców posiada cechy humanistyczne, służy ona bowiem drugiemu człowiekowi w miejscu pracy i poza nim. Wychowuje on swoich studentów w kierunku zrozumienia znaczenia własnego życia i życia innych ludzi, odczuwania empatii⁷ oraz do osiągnięcia rezultatów w pracy nad doskonaleniem własnej osoby. Są to motywy wychowania moralnego związanego z samowychowaniem i polegającym na kształtowaniu postaw wartości, ocen, ideałów. Powyższe motywy warunkują społecznie akceptowane zachowanie jednostki w zbiorowym społeczeństwie.

Kolejnym zadaniem, jakie ma do spełnienia wychowawca jest uczenie autorytatywne. W tym miejscu idealnie pasują słowa Jana Kochanowskiego, „Ten mi miłszy nauczyciel bywa, który jako nauczywa tak samo wykonywa”. Odzwierciedleniem tego cytatu jest fakt, że aby zasłużyć sobie na autorytet powinno się dawać swym postępowaniem, prestiżem i kompetencją zawodową, ideał godny naśladowania. Bowiem nie tylko wykładowcy obserwują studentów, ale i ci potrafią być wnikliwymi obserwatorami. Dokładnie analizują czy grono pedagogiczne utożsamia się z tym, czego od nich żąda oraz w jakim stopniu i na ile skutecznie potrafi rozwiązywać problemy i trudności. Wychowawca musi sobie uświadomić, że jego praca jest posłannictwem, a on sam krzewicielem wartości moralnych, etycznych i narodowych.

Nie łatwe zadanie mają dziś wykładowcy by sprostać stawianym im przez podopiecznych wymaganiom, ponieważ żyjemy w czasach gdzie autorytet dla młodych stanowią ludzie będący różnego rodzaju idolami, przywódcami nieformalnych grup rówieśniczych czy ludzie z pierwszych stron gazet. Powstaje pytanie: „Czy wobec tego wykładowca powinien upodobnić się do uznawanych przez studentów autorytetów, tylko po to by się im podobać”? Ależ nie! Najważniejsze by być kimś, kim młody człowiek się zachwyci, komu zaufa i powierzy swoje troski jak prawdziwemu przyjacielowi bez obawy narażenia się na poniżenie ze strony innych. Dobry wychowawca musi być sobą cały czas oraz powinien wykonywać swoją pracę z sercem otwartym w stronę drugiej osoby, a ta w podzięce będzie go wspominać po latach jako człowieka, który na zawsze zmienił jej życie i dzięki, któremu stała się pełnowartościowym człowiekiem umiejącym poradzić sobie w każdej sytuacji życiowej.

Katarzyna Dominik

⁴ Ingarden R., *Listy o edukacji*.

⁵ Tłumaczenie z j. łac.: „Słowa uczą, czyny pociągają”.

⁶ *Multimedialna encyklopedia PWN Wiem 2006*.

⁷ *Empatia to zdolność do wnikania, odczuwania i pełnego zrozumienia przeżyć danego człowieka, jego uczuć oraz zakomunikowania mu o tym (słownie i pozawerbalnie), także wtedy, gdy on sam nie jest ich w pełni świadomy.*

O motywacji do pracy

Co sprawia, że codziennie rano, a czasem nawet bardzo wcześnie rano, wydobywamy się (mimo wszystko) z naszych pieleszy i podejmujemy przez cały dzień wiele rozmaitych działań? Co pozwala nam rozpoczynać nowy rok akademicki, choć ten początek zapowiada zazwyczaj sporo ciężkiej pracy? I dlaczego różnimy się między sobą w zapale koniecznym do każdej aktywności, tak że nie tylko mamy odmienną od siebie skuteczność w tych samych lub podobnych sobie działaniach, ale jesteśmy radykalnie różni w tym, co każdy z nas pragnie i zamierza? Czemu to np. niektórzy wspinają się na Kilimandżaro, a innym nie chce się nawet pójść na krótki spacer? Różnice pomiędzy nami można by wyliczać bez końca, ale, co ciekawe, takich niezliczonych różnic jest też niemało w nas samych. Dlaczego do jednych przedsięwzięć zabieramy się z zapałem i potrafimy podgrzewać ów zapał mimo trudu i zarwanych nocy, a do innych zniechęcamy się znacznie szybciej niż przypuszczaliśmy? Ową złożoność naszych poczynań (i „zaniechań”) psychologia zdaje się obejmować bardzo szerokim pojęciem motywacji. To właśnie badając jej charakter usiłuje poszukiwać odpowiedzi na powyższe pytania i wiele im podobnych.

Termin motywacja wywodzi się z łacińskiego słowa *movere*, które oznacza „ruszać się”. Mówiąc zatem o motywacji, zakładamy, iż musi być coś, co skłania ludzi raczej do „poruszania się” niż trwania „w stanie spoczynku”. Psychologowie w bardzo różny sposób nazywają te siły, napędzające zachowanie. Mówią o potrzebach, popędach, instynktach, motywach, pragnieniach. Na wiele sposobów starają się je porządkować, oddzielając biologiczne od społecznych, psychiczne od duchowych, wrodzone od wyuczonych, świadome od nieświadomych, itd. Nie brakuje tych, którzy z rozmachem wznoszą piramidy, ustanawiając hierarchię wśród naszych potrzeb i pragnień, układając motywy niczym bloki kamienne, od najbardziej podstawowych, „przyziemnych”, wręcz prymitywnych do bardziej wzniosłych, zacnych i subtelnych. Badacze nie ustają w poszukiwaniach i sporach, ale – jak to zazwyczaj w dziedzinie psychologii bywa – zgodnego rozwiązania nie ma, i być nie może. Rozmaite, często sprzeczne ze sobą pomysły współistnieją, bowiem całej złożoności świata i naszych zachowań nie sposób zamknąć w kilku nawet najbardziej skomplikowanych teoriach.

Motywacja do pracy i związana z nią potrzeba osiągnięcia sukcesu wydaje się niezwykle silnym motorem naszych działań, choć może nie dostarcza nam aż tak silnych wrażeń i bodźców cielesnych jak np. głód, zwłaszcza kiedy jest „wilczy”. Okazuje się jednak, że ów wyjątkowy smaczny i strawny „posiłek”, jakim jest poczucie naszej osobistej skuteczności, jest nam także

niezbędny do życia. W każdym z nas oczywiście taka potrzeba, żeby coś osiągnąć, ma inną siłę i inną moc sprawczą, a jako taka determinuje nasz rozmach w stawianiu sobie celów, wytrwałość w ich realizowaniu, a w konsekwencji ma wpływ również na stopień zadowolenia z efektu naszej pracy, odbija się więc na naszej samoocenie.

Potrzeba osiągnięcia sukcesu ma również niewątpliwie duży wpływ na to, jak postrzegamy i przeżywamy wiele sytuacji społecznych. Jednak najciekawsze jest to, że jest również na odwrót: to właśnie sposób, w jaki wyjaśniamy sobie większość naszych zachowań, większość sytuacji, znacząco wpływa na naszą motywację w drodze do upragnionych przez nas osiągnięć. Przyjmując zatem odpowiedni styl interpretowania naszych sukcesów i porażek możemy stymulować nasz zapał i zwiększać szanse powodzenia naszych działań w przyszłości. Decydujące okazują się trzy zmienne. Po pierwsze, efekty naszej pracy przypisać możemy albo naszym zdolnościom albo czynnikom zewnętrznym. Po drugie, nasze zdolności ocenić możemy jako stałe lub zmienne. Po trzecie, nasze zdolności i umiejętności możemy postrzegać jako bardzo wybiórcze, dotyczące tylko wybranych, wąskich dziedzin, lub raczej jako całościowe, dotyczące nas „w ogóle”. A zatem, aby powiększyć swą motywację, a co za tym idzie również skuteczność swych przyszłych działań, należy zawsze, ilekroć odniesiemy sukces, doszukiwać się w nim rezultatu naszych osobistych zdolności, a nie przychylnych okoliczności (pierwsza zmienna); co więcej zdolności, które nie są chwilowe, jako np. funkcja dobrego samopoczucia, ale są naszą stałą predyspozycją (druga zmienna); a wreszcie, że świadczy to generalnie o naszych dużych uzdolnieniach. Mówimy sobie więc tak: „Zdałem ten egzamin, bo się dobrze przygotowałem, i w ogóle mam talent do studiowania!”. To znacznie lepsze niż uznać, że to egzamin był prosty, albo że miało się wyjątkowo dobry dzień, łut szczęścia etc. Dodajmy, że w trosce o swą motywację zupełnie odwrotnie należy interpretować porażki, a nawet drobne potknięcia. Korzystniej jest uznać je za wynik czynników zewnętrznych, zmiennych i specyficznych. Mówić sobie np. w ten sposób: „Oblałem ten egzamin, bo źle zrozumiałem pytania”, albo „...bo miałem słaby dzień, ale poprawkę i pozostałe egzaminy zdam na pewno, bo wyczerpałem już swój limit pecha.” Nawet jeśli trochę przesadzimy, to rokuje to znacznie lepiej w perspektywie naszego rozwoju, niż wtedy, gdy uznamy, że jakieś niepowodzenie jest dowodem naszej beznadziejności, która już nigdy się nie zmieni.

Maria Augustyniak

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizując projekt „Aktywni społecznie, przedsiębiorczy w zawodzie” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego rozszerzył zakres pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym:

ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Dla kogo? – Jeżeli:

- posiadasz orzeczenie o niepełnosprawności;
- jesteś w wieku aktywności zawodowej (kobiety do 60 r.ż., mężczyźni do 65 r.ż.);
- nie pracujesz na umowę o pracę lub na umowę zlecenie;
- i nie korzystasz z pomocy finansowanej z projektów OHP i PFRON w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Działanie 1.3 „Ogólnopolskie Programy Integracji i Aktywizacji Zawodowej”.

Jak? – Asystent poprzez towarzyszenie osobie niepełnosprawnej w jej działaniach i pomaganie w ich wykonywaniu, umożliwi:

- **poszukiwanie pracy;**
- **podwyższanie kwalifikacji zawodowych;**
- **uczestniczenie w życiu społecznym.**

Zgłoś się! Zapytaj!

Wszelkie pytania i chęć ubiegania się o asystenta należy kierować do Działu Rehabilitacji MOPS ul. Józefińska 14, 30-529 Kraków, tel. 012 616 54 81

lub do najbliższej Filii MOPS:

- Filia nr 1 – ul. Rzeźnicza 2, 31-540 Kraków, tel. 012 430 45 46
- Filia nr 2 – ul. Radzikowskiego 37, 31-305 Kraków, tel. 012 636 76 78
- Filia nr 3 – ul. Powstańców Wielkopolskich 3, 30-533 Kraków tel. 012 257 00 07
- Filia nr 4 – os. Szkolne 34, 31-978 Kraków, tel. 012 425 75 64
- Filia nr 5 – ul. Praska 52, 30-322 Kraków, tel. 012 269 06 63
- Filia nr 6 – ul. Dietla 64, 31-054 Kraków, tel. 012 421 61 44
- Filia nr 7 – Al. Słowackiego 46, 30-018 Kraków ,tel. 012 632 00 22
- Filia nr 8 – ul. Jerzmanowskiego 37, 30-836 Kraków ,tel. 012 659 12 86
- Filia nr 9 – os. Teatralne 24, 31-946 Kraków, tel. 012 644 80 34

Numery telefonów i adresy są dostępne także na stronie internetowej www.mops.krakow.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

TYFLOŚWIAT

Otwarcie rynków, jakie nastąpiło po 1989 roku, sprawiło, że pojawiły się na nich produkty z tzw. koszyka towarów luksusowych, o jakich można było wcześniej jedynie pomarzyć lub pooglądać na półkach w Peweksie. Obecnie, w rodzimych sklepach, kupimy wszystko, o czym dusza zamarzy. Półki zastawione są telewizorami, magnetowidami, konsolami gier, a największym problemem konsumenta staje się konieczność dokonania wyboru pomiędzy poszczególnymi modelami. Taki stan rzeczy dotyczy również osób niepełnosprawnych i urządzeń dostępnych dla nich przeznaczonych.

Zakup sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego, bo za taki jest uważana większość urządzeń dostępnych, jest niezwykle kosztowny. Aby umożliwić go tym, dla których urządzenia te są przeznaczone, wprowadzono różnego rodzaju programy pomocowe, skierowane zarówno do niepełnosprawnych w ogóle („Likwidacja barier w komunikowaniu się”, program prowadzony przez PCPR-y), do osób z konkretnymi dysfunkcjami (Komputer dla Homera, „Pitagoras” – PFRON), jak i do poszczególnych grup społecznych, np. studentów (Program STUDENT II – PFRON). Dotacje PFRON-u umożliwiają otrzymanie środków na zakup specjalistycznego sprzętu i oprogramowania także pracodawcom, zatrudniającym osoby niepełnosprawne.

Wprawdzie programom pomocowym towarzyszy organizacja szkoleń z obsługi sprzętu, lecz pomoc w doborze odpowiednich urządzeń czy programów nie jest zapewniana. Brak jest miejsca, w którym osoby niepełnosprawne mogłyby otrzymać kompletną informację o całej gamie produktów dostępnych na polskim rynku, zapoznać się z trendami, nowościami, a także testami funkcjonalności danych urządzeń.

Efektem takiego stanu rzeczy jest zaleganie na najwyższych półkach, w piwnicach oraz na strychach bardzo drogiego, całkowicie nieprzydatnego nabywcy, i bardzo zakurzonego sprzętu. A przecież nowoczesne technologie dostępne są, nierzadko, narzędziem niezbędnym do efektywnej nauki i pracy. Dobrodziejstwo, jakim jest możliwość wyboru spośród ogromnej różnorodności urządzeń dostępnych, dla wielu osób staje się jednak przekleństwem.

Z myślą o tych osobach niewidomych, które nie odnajdują się w gąszczu reklam, ofert i promocji sprzętu, a także o tych, którzy wiedzą dużo, a chcieliby wiedzieć jeszcze więcej, powstał portal www.tyfloswiat.pl oraz kwartalnik „Tyfloświat”, czasopismo dystrybuowane bezpłatnie, dostępne w postaci czarnodrukowej oraz do pobrania, po uprzednim zalogowaniu, w wersji elektronicznej ze strony projektu. Media te są efektem projektu, prowadzonego przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego, współfinansowanego ze środków PFRON.

Za ich pośrednictwem udostępniona została baza informacji dotyczących technologii dostępnych dla osób z dysfunkcją wzroku oraz sposobów ich wykorzystywania. Czytelnicy znajdą w nich zarówno informacje o wymaganiach sprzętowych, zastosowaniach oraz kompatybilności oprogramowania i sprzętu, jak i o szkoleniach, wydarzeniach skierowanych do osób niewidomych i słabowidzących oraz formach wsparcia oferowanych przez różnorodne instytucje.

„Tyfloświat” cały czas ewaluuje, starając się nadążyć za rosnącymi potrzebami odbiorców i wciąż rozwijającym się rynkiem. Serdecznie zapraszamy do współpracy wszystkie osoby zainteresowane tą tematyką.

Joanna Piwowońska

Mamy się czym pochwalić

Akademiki dla ON

Prezentujemy Wam Drodzy Czytelnicy domy studenckie dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych studentów.

AGH – miejsca dostosowane dla ON

Pokój w domu studenckim „Alfa” AGH – osoba na wózku może bez problemu wyciągnąć ubranie z szafy

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie jest Uczelnią przyjazną i otwartą na osoby niepełnosprawne. Dysponuje ona miejscami w Domach Studenckich, które są przystosowane dla różnych rodzajów niepełnosprawności.

Studenci mający problemy z poruszaniem się mogą otrzymać pokój w akademiku w pełni dostosowanym do ich potrzeb. W chwili obecnej dysponuje 12, przy których znajdują się dostosowane dla ON toalety. Większość z nich znajduje się w DS. „Alfa” znajdującym się przy ulicy Reymonta 17. Obiekt ten posiada wejście znajdujące się na poziomie gruntu. Do poruszania się po poszczególnych kondygnacjach służy winda. W budynku znajdują się pokoje z w pełni przystosowanym dla ON węzłem sanitarnym. Planuje się też obniżenie klamek w oknach (w dostosowanych pokojach), aby zwiększyć samodzielność osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Studenci niepełnosprawni z dysfunkcją narządu ruchu mieszkający w tym Domu

Studenckim mają ułatwione przemieszczanie się po terenie Uczelni dzięki umiejscowieniu tego Akademika w centrum Campusu AGH. W tym roku powstało 5 nowych miejsc dla ON mających trudności z poruszaniem się. W najbliższym czasie natomiast, planuje się dostosowanie dodatkowych, ponieważ w chwili obecnej wszystkie takie są już zajęte a podejmowanie nauki przez ON jest coraz częstsze.

Również studenci nie(do)słyszący nie są pozostawieni bez wsparcia ze strony Uczelni. W obiekcie, o którym mowa znajdują się też pokoje z sygnalizacją świetlną zamiast zwykłego dzwonka. Osoby nie(do)słyszące mają też ułatwiony kontakt z otoczeniem dzięki temu, że w akademiku tym mieści się Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych AGH, w którym pracują osoby posługujące się językiem migowym, zawsze służące pomocą.

Procedura otrzymania miejsca przystosowanego w Domu Studenckim AGH jest następująca. W pierwszej kolejności osoba niepełnosprawna musi otrzymać miejsce Wydziałowym Domu Studenckim lub miejsce z puli Rektorskiej. W związku z zapisem w regulaminie pomocy materialnej, że osoby niepełnosprawne są traktowane priorytetowo przy przydzielaniu miejsc w akademikach, studenci niepełnosprawni AGH nie mają problemów z otrzymaniem miejsc w domu studenckim. Następnie student powinien zgłosić się do Biura ds. ON AGH mieszczącego się w DS. Alfa aby wyjaśnić i odpowiednio umotywić swoje potrzeby związane z koniecznością otrzymania takiego miejsca. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez BON następuje przesunięcie miejsca noclegowego z akademika, w którym miejsce zostało przydzielone do dostosowanego domu studenckiego.

Akademiki na AP

Akademia Pedagogiczna dysponuje czterema domami studenckimi przy ul. Grochowej, Piekarskiej i na Armii Krajowej (dwa). Przydziałem akademików zajmuje się Samorząd Studencki. Zainteresowani składają podania a komisja przeliczając na punkty (odległość do miejsca zamieszkania, dochód w rodzinie) podejmuje decyzję o przyznaniu akademika. Osoby niepełnosprawne dołączają orzeczenie i określają rodzaj niepełnosprawności oraz specjalne potrzeby. Studenci z problemami w poruszaniu się otrzymują akademiki blisko uczelni i odpowiednio przystosowane. Od następnego roku akademickiego studenci będą składać podania tylko przez internet.

Toaleta w domu studenckim AP „Za kolumnami”

Dwa budynki: Akademickie Centrum Hotelowe DS „Za kolumnami” i „Krakowiak” (po kapitalnym remoncie) zlokalizowane przy ul. Armii Krajowej są w pełni przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. W pierwszym są cztery jednoosobowe przystosowane pokoje, w drugim oprócz pojedynczych pokoi znajdują się pomieszczenia dwupokojowe z aneksem kuchennym przystosowane dla osoby niepełnosprawnej i ewentualnego opiekuna. Pokoje dla niepełnosprawnych znajdują się na parterach obu budynków, są bardzo przestronne, nowoczesne bez problemu może się po nich poruszać osoba na wózku. Wyposażenie pokoi również jest odpowiednio dostosowane. Wysokie biurka i łóżka, telefony na odpowiedniej wysokości, niskie lodówki. Łazienki są duże z pełnym oprzyrządowaniem tj. poręcze, uchwyty i siedzisko przy prysznicu. Do budynków prowadzą prosto z parkingu podjazdy. Obydwa budynki mają specjalne windy. Również akademicka kuchnia w DS „Za kolumnami” ma odpowiednio przygotowane blaty kuchenne ułatwiające dostęp do zlewu i kuchenki. Niewątpliwym plusem obu budynków jest niewielka odległość od budynku głównego uczelni, studenckiej przychodni lekarskiej (obok) i przystanku autobusowego. Wspomniany wcześniej akademik przy ul. Piekarskiej obecnie jest w remoncie i również będzie dostosowany do potrzeb niepełnosprawnych.

Politechnika Krakowska – akademiki dostosowane dla ON

Sytuacja mieszkaniowa studentów w Krakowie nie jest do pozazdroszczenia. Sytuacja studentów niepełnosprawnych jest jeszcze gorsza. Politechnika Krakowska stara się stawiać czoło również temu problemowi. W swojej bazie mieszkaniowej posiada 4 Domy Studenckie, które mieszczą się w Czyżynach, przy ul. Skarżyńskiego, z czego 3 są dostępne dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, dzięki wybudowanym

podjazdom i windom. Są w nich również umieszczone specjalne składy dostosowane dla potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu – zlikwidowano progi, kontakty znajdują się na odpowiedniej wysokości, zamontowano szersze drzwi, dostosowano węzły sanitarne, kuchnie oraz wprowadzono inne udogodnienia.

Kuchnia w domu studenckim PK „Bartek”

Politechnika oferuje w chwili obecnej 10 pokoi jedno i dwuosobowych w takich właśnie składach. W zależności od potrzeb, łącznie może w nich zamieszkać od 12 do 16 osób mających problemy ruchowe, ale nie tylko.

Aby otrzymać skierowanie na miejsce dostosowane student musi złożyć wniosek o przyznanie miejsca w Domu Studenckim PK oraz pisemne uzasadnienie potrzeby skorzystania z tego typu lokalu, wraz z kserokopią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Wszystkie dokumenty z tym związane studenci składają w Dziale Nauczania PK, mieszczącym się w budynku Wydziału Inżynierii Lądowej, przy ul. Warszawskiej 24.

Osobie niepełnosprawnej w przypadku braku miejsc w dostosowanych węzłach, Prorektor ds. Studenckich PK, może również przyznać normatywne miejsce.

Na uwagę zasługuje też fakt, iż o miejsca w dostosowanych pokojach mogą ubiegać się również osoby z innych uczelni.

W roku akademickim 2009/2010 planowany jest generalny remont jednego z akademików i dzięki staraniom Biura ds. Studentów Niepełnosprawnych oraz Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych, zostanie on kompleksowo dostosowany dla potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności między innymi poprzez zamontowanie dodatkowej sygnalizacji świetlnej dla osób z dysfunkcją narządu słuchu oraz sygnalizacji dźwiękowej dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Dom Studencki „Merkury” UEK

Podjazd do domu studenckiego „Merkury” UEK

Powszechnie wiadomo, że znaczna część studentów pochodzi spoza miasta, w którym znajduje się uczelnia (i bynajmniej nie chodzi tu tylko o Kraków). Problem ten dotyczy również studentów niepełnosprawnych. Dojazdy spoza miasta są uciążliwe, zwłaszcza dla osób ze znaczną lub umiarkowaną dysfunkcją (należę do tych drugich). Dlatego tak ważne jest dostosowanie miejsc w domach studenckich do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Mieszkam w Domu Studenckim „Merkury” Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, na ul. 29 listopada, właśnie w takim pokoju. Tylko ten akademik UEK ma dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo kwatery – jest ich 2 i każdy dla dwóch osób. Pomieszczenia są dosyć duże, z łazienką dostosowaną do potrzeb osób na wózkach i własnym aneksem kuchennym. Trzeba stwierdzić, że są w pełni dostosowane (brak progów, odpowiednia umywalka, toaleta, uchwyty w łazience), choć nie obywa się bez pewnych trudności (np. w dostępie do lodówki dla osoby na wózku). Natomiast kierunek zmian w pokoju jest dobry.

W wyposażeniu znajdują się m.in. 2 biurka w tym jedno duże, 2 łóżka i na tyle miejsca, żeby rozłożyć matę i wykonywać ćwiczenia gimnastyczne. Pokoje znajdują się na parterze akademika, naprzeciwko punktu ksero i sklepiku (bardzo wygodna lokalizacja). Akademik posiada podjazd dla wózków umożliwiający wjazd bez pomocy osób trzecich. Poza tym, jest dostęp do internetu.

Warto podkreślić raz jeszcze dość duże rozmiary pokoju, ponieważ osoba z dysfunkcją ruchu (nawet „tylko” o stopniu umiarkowanym jak ja) naprawdę jej potrzebuje, chociażby z tego względu, że wykonanie pozornie prostych czynności jak przygotowywanie posiłków czy ubieranie się zajmuje jej więcej miejsca (i czasu). Dużym udogodnieniem jest sprzątanie tych pokoi przez personel akademika, co bardzo ułatwia codzienne życie lokatorom.

Mieszkanie na parterze ma jeszcze jedną zaletę – cisza nocna jest tam bezwzględnie przestrzegana, co sprzyja uczeniu się.

Teraz trochę uwag. W kompleksie akademika jest stołówka serwująca domowe posiłki, niestety niedostosowana dla osób na wózkach. Największą wadą akademika jest konieczność dojazdu na UEK dwoma autobusami – 105 i 501 lub 192 lub 292, bo nie ma bezpośredniego połączenia (przystanek Wileńska). Dojazd do centrum Krakowa i dworca kolejowego natomiast, jest dobry.

Biorąc pod uwagę koszty wynajmu mieszkań, a szczególnie dostosowanych (głównie na nowych osiedlach) dostosowanie akademików jest koniecznością. Dwa pokoje w DS Merkury to krok w dobrym kierunku. Uważam jednak, że kompleks domów studenckich UEK powinien być przygotowany na przyjęcie większej liczby ON.

Uniwersytet Jagielloński

Podjazd do domu studenckiego UJ „Nawojka”

Na Uniwersytecie Jagiellońskim osoby niepełnosprawne są kwaterowane przede wszystkim do czterech domów studenckich, które znajdują się blisko centrum. Są to DS. Żaczek, DS. Nawojka, DS. Bydgoska i DS. Piast.

W zależności od rodzaju niepełnosprawności i związanych z tym potrzeb osoby niepełnosprawnej; osoba taka jest kierowana do odpowiedniego domu studenckiego, a tam według potrzeby, do odpowiednio dostosowanego składu, itp. Technicznie najtrudniejszym jest dostosowanie miejsca zamieszkania dla studentów poruszających się na wózkach. Dla ich potrzeb dostosowane są (w różnym stopniu) trzy spośród wymienionych domów studenckich; tylko DS. Piast nie nadaje się do zamieszkania przez osoby na wózku, ze względu na zbyt małą windę i małe składy mieszkalne – przede wszystkim łazienki (co uniemożliwia ich dostosowanie).

Najbliżej centrum, a co za tym idzie, jednym z najbardziej atrakcyjnych domów studenckich jest DS. Żaczek (który składa się ze starego i nowego budynku, połączonych razem). Do wejścia budynku jest dobry podjazd, drzwi są dwuskrzydłowe i dość wąskie, ale jest przy nich dzwonek do wezwania portiera, który otwiera w razie konieczności drugie skrzydło drzwi. Budynek posiada 3 windy, z tego jedna jest dostosowana, pozostałe również nadają się do użytku dla osoby na wózku; problemem przy nich są silnie działające zamykacze drzwi. W Żaczku znajduje się wiele dobrze dostosowanych toalet (na każdym piętrze), jednakże jest tylko jedna prawidłowo dostosowana łazienka z toaletą. Nie ma typowo dostosowanych składów mieszkalnych, ale składy te umożliwiają zakwaterowanie w nich osoby na wózku, w razie konieczności istnieje możliwość przystosowania pokoju pierwotnie dwuosobowego dla jednej osoby na wózku. Kuchnia w nowym budynku jest dostępna, w starym jest problem przy wjeździe, gdyż jest próg. DS. Żaczek ma dobrze dostosowany klub studencki, niestety nie ma dojazdu do stołówki, gdyż są schody. Istnieje możliwość parkowania samochodu (oznakowanego) na podwórzu, pod warunkiem wcześniejszego uzgodnienia z administratorem budynku.

Kolejny od centrum jest DS. Nawojka, która również posiada dobry podjazd. W budynku jest jedna winda, niestety często się psuje; stan ten potrwa jeszcze kilka miesięcy do najbliższego planowanego remontu windy, który to będzie mieć miejsce tej zimy. W budynku jest dostosowana stołówka i klub studencki, nie ma natomiast dojazdu do administracji. Na pierwszym piętrze znajduje się skład dostępny dla osób niepełnosprawnych, łazienka jest dobrze dostosowana (niestety nie ma w niej posadzki antypoślizgowej). Pokoje są stosunkowo niewielkie, ale wystarczające dla manewru wózkiem. Kuchnia jest w korytarzu i jest dostosowana. W DS. Nawojka osoba niepełnosprawna może (po uzgodnieniu z administracją) parkować samochód na podwórzu akademika; w najbliższym czasie przy wejściu do budynku zostaną wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

Najlepiej dostosowanym dla osób poruszających się na wózkach jest DS. Bydgoska, blok D. Wjazd do budynku jest dobry, niestety od tyłu, gdyż w ten sposób nie trzeba budować podjazdu. Tylne wejście jest monito-

rowane, a ON mają klucz od drzwi, które w najbliższym czasie zostaną dodatkowo wyposażone w automatyczne otwieranie (na pilota). Są tam w tej chwili dwa bardzo dobrze przygotowane składy mieszkalne. Składy te to dwa pokoje dwuosobowe, z własnymi łazienkami i kuchniami. Tej jesieni mają być w nich wymienione okna aby osoba na wózku mogła swobodnie je otwierać i zamykać z pozycji siedzącej. W składzie zarówno meble kuchenne, jak i meble pokojowe zostały zaprojektowane z myślą o osobach niepełnosprawnych siedzących na wózkach. Łazienki są dostosowane profesjonalnie. Trudno jest osiągnąć ideał, tym składom niewiele brakuje do niego. Co do parkowania samochodu, DS. Bydgoska nie posiada własnych parkingów, jednakże ON może parkować samochód z tyłu budynku, częściowo na chodniku, gdzie teren jest monitorowany i dobrze oświetlony, lub z przodu budynku – również częściowo na chodniku.

Plany na przyszłość:

Przy kolejnym remoncie w DS. Żaczek, który odbędzie się w przeciągu 2-3 lat planujemy we współpracy z Fundacją „Bratniak”, która zarządza akademikami, dostosować kolejne składy w tym akademiku. W najbliższych latach, tj. do 3 lat powstanie też nowy dom studencki na III kampusie UJ, na Ruczaju; budynek ten będzie budowany od podstaw i zgodnie z normami budowlanymi, które przewidują dostosowanie go dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Prawdopodobnie będzie to najlepiej dostosowany budynek, gdyż pozostałe budynki domów studenckich są już obiektami zabytkowymi, doraźnie dostosowywanymi dla potrzeb ON.

Osoby niepełnosprawne ruchowo, poruszające się o kulach są kwatrowane do pokoi o lepszym standardzie (jeśli zgłoszą taką potrzebę). W razie potrzeby w łazienkach są montowane uchwyty oraz zaopatruje się łazienki w odpowiednie siedziska pod prysznic. ON, które ubiegały się o miejsce w domach studenckich dostały skierowanie do nich bez względu na wysokość dochodów.

Obecnie rozpatrywany jest pomysł stworzenia „puli mieszkaniowej” dla studentów niepełnosprawnych; miejsca w domach studenckich byłyby przyznawane przy ścisłej współpracy z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych UJ.

Redakcja

Biura ds. Osób Niepełnosprawnych

Głównym celem każdej uczelni jest kształcenie na najwyższym poziomie. Niekiedy jednak studenci wymagają szczególnych warunków studiowania. Co wtedy? Gdzie się wrócić i czego oczekiwać? Oto, co może-

cie znaleźć w Biurach ds. Osób Niepełnosprawnych na swoich uczelniach.

Celem biura jest posiadanie oferty dla studentów z różnymi potrzebami (dysfunkcjami). Istnieje możliwość

korzystania z pracowni tyfloinformatyki w AGH i UJ, gdzie wykonuje się materiały dydaktyczne w formie alternatywnej (np. w alfabecie brajla, grafiki wypukłej lub w postaci elektronicznej). Podejście większości uczelni do ON jest kompleksowe, przede wszystkim uwzględnia potrzeby konkretnego studenta, zaś pozostałe uczelnie dążą do tego. Metody i formy kształcenia są dobierane elastycznie w zależności od indywidualnych predyspozycji. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie biura w sprawie ubiegania się o: zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, indywidualnych warunków korzystania z biblioteki, zezwolenia na wjazd i parkowanie na terenie uczelni. W większości przypadków Władze Uczelni wprowadziły stosowne zapisy dotyczące studentów niepełnosprawnych w regulaminie studiów i innych dokumentach (np. możliwość korzystania z pomocy asystenta, możliwość robienia notatek w formie alternatywnej). Biura zazwyczaj opiniują i nadzorują projekty oraz realizację remontów oraz nowych inwestycji pod kątem dostępności dla ON. Studenci mogą liczyć na indywidualne podejście wynikające z Biura ds. Osób Niepełnosprawnych 25 z rodzaju potrzeb i predyspozycji danej osoby, umożliwiające znalezienie optymalnego rozwiązania każdej sytuacji związanej z procesem kształcenia. W razie potrzeby studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc psychologiczną i psychiatryczną.

W listopadzie 2007 roku AGH, PK i UEK podpisały porozumienie o współpracy Uczelni na rzecz osób niepełnosprawnych. Jest to prekursorska inicjatywa mająca na celu organizowanie wspólnych przedsięwzięć na rzecz studentów tych Uczelni. Istotnym faktem jest to, że ma ono formułę otwartą. Aktualnie chęć przyłączenia się wyrażają kolejne Uczelnie: AP, PAT, a UJ rozważa możliwość przystąpienia do porozumienia.

Oto, co jeszcze możecie znaleźć na swoich uczelniach:

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Akademia Górniczo-Hutnicza rozpoczęła intensywne działania na rzecz studentów niepełnosprawnych w roku akademickim 2000/2001, jako pierwsza uczelnia techniczna w Polsce.

W AGH studiuje obecnie znacząca liczba (ok. 400) studentów niepełnosprawnych. Uczelnia jest przyjazna ON i otwarta na problemy, z którymi się borykają. Biuro dba, by sale dydaktyczne wyposażone były w pętle induktofoniczne i nadajniki radiowe, a osoby niedosłyszące mogły wypożyczać indywidualne systemy wspomagające słyszenie FM, które poprzez współpracę z aparatami słuchowymi wspomagają słyszenie podczas zajęć. Studentom niesłyszącym pomaga na

zajęciach tłumacz języka migowego. Do tej grupy studentów skierowany jest też specjalny lektorat języka angielskiego z wykorzystaniem tablicy interaktywnej. Studenci nie(do)słyszący mogą bezpłatnie korzystać z kserografu np. w celu robienia kopii notatek z zajęć. W celu ułatwienia kontaktu i włączenia osób niesłyszących w środowisko akademickie organizowane są kursy języka migowego. W Bibliotece można korzystać ze zbiorów w alternatywnej formie, a w czytelni z powiększalnika tekstu, natomiast studenci niesłyszący mogą liczyć na pomoc pracownika znającego język migowy. Obecnie przygotowana jest koncepcja utworzenia biblioteki cyfrowej dla osób nie(do)widzących. Studentom słabowidzącym wypożyczane będą przenośne powiększalniki tekstu, umożliwiające także czytanie tekstu z tablicy. Wdrażany jest program czytający i powiększający tekst umożliwiający korzystanie na dowolnym komputerze w AGH. Studenci nie(do)widzący mogą wypożyczać także dyktafony oraz mają możliwość korzystania bezpłatnie z kserografu, w tym także z druku powiększonego.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość udziału w zajęciach sportowych np. ćwiczeniach na siłowni lub basenie. Funkcjonuje ponadto grupa rehabilitacyjna. Na szczególną uwagę zasługuje jedyna w Polsce akademicka sekcja koszykówki na wózkach, otwarta również dla studentów innych uczelni, a także zajęcia z szermierki na wózkach.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych również wspiera inicjatywy Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych – pierwszej tego typu organizacji w Polsce. Studenci mogą tam uzyskać pomoc, a także potrzebne wsparcie w rozwiązaniu rozmaitych problemów. Organizowane są wspólnie imprezy i spotkania integracyjne, obozy adaptacyjno-rehabilitacyjne, a także sportowe.

Kandydaci od początku mogą liczyć na wsparcie i indywidualną realizację ich specjalnych potrzeb. W informatorze, a także w podaniu o przyjęcie na studia jest informacja dla kandydatów niepełnosprawnych wraz z kontaktami telefonicznymi i mailowymi do Biura ds. ON. Uczelniana i Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne w razie zaistniałej potrzeby współpracują z Biurem ds. ON.

Biuro ds. ON i ZSN informacje rozsyła w postaci elektronicznej poprzez e-maile oraz zamieszcza na stronie internetowej. Studentom zgłaszającym taką potrzebę Dziekanaty przekazują informacje i dokumenty poprzez e-mail (np. plan zajęć). Większość prowadzących zajęcia również udostępnia materiały dydaktyczne w postaci elektronicznej. W AGH działa również Uczelniana Platforma e-Learningowa.

Biuro ds. ON służy swoją pomocą, udziela porad prawnych w kwestiach związanych z niepełnosprawnością, udziela również informacji nt. możliwości otrzy-

mania pomocy materialnej, nie tylko ze strony Uczelni (np. programy PFRON, MOPS, PCPR). Ponad to studenci mogą liczyć na pomoc w nauce dzięki koleżeńskiej pomocy ZSN oraz współpracy z wolontariuszami i Fundacją Studentów i Absolwentów AGH „Academica”. Fundacja poprzez Referat ds. ON, w którym zatrudniane są osoby niepełnosprawne, wspiera działania ZSN i Biura ds. ON AGH. Fundacja ponad to wspiera nas organizacyjnie i finansowo, a także pozyskuje fundusze na naszą działalność z PFRON, MOPS i UMK.

Z roku na rok oferta wsparcia studentów niepełnosprawnych zwiększa się, a działania uczelni stają się bardziej profesjonalne. W tym celu Biuro ds. ON AGH wzmacnia się lokalowo i kadrowo, planowane są nowe działania np.: prowadzenie rehabilitacji na terenie AGH, sformalizowanie pomocy asystentów ON.

Akademia Pedagogiczna w Krakowie

Od pięciu lat na Akademii Pedagogicznej działa Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Służy wsparciem i radą wszystkim osobom, które potrzebują pomocy. U niego studenci niepełnosprawni mogą uzyskać następującą pomoc: poradę w zakresie oceny możliwości studiowania na wybranym kierunku; informacje o formach pomocy ze strony uczelni; informacje o możliwości zdawania egzaminów w alternatywnej formie; pomoc w kontaktach pomiędzy władzami i administracją uczelni. Już od przyszłego roku kalendarzowego na Akademii Pedagogicznej rozpocznie działalność Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Dzięki funduszom unijnym od przyszłego semestru nieśluszący studenci będą mogli uczestniczyć w lektoracie języka angielskiego.

Papieska Akademia Teologiczna

Oferta Pełnomocnika Rektora PAT ds. Osób Niepełnosprawnych jest również szeroka, można tam uzyskać informacje dotyczące wszelkich ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów w funkcjonowaniu na uczelni związanych z niepełnosprawnością (zmiana formy egzaminu, dodatkowe konsultacje, inne sprawy na indywidualny wniosek Studenta). Ponadto biuro oferuje różnego typu kursy i szkolenia wspierające studentów niepełnosprawnych w codziennym funkcjonowaniu na uczelni, a także w perspektywie ułatwiających wejście na rynek pracy (np. dokumenty aplikacyjne, autoprezentacja, zakładanie własnej firmy, sposoby poszukiwania pracy itp.).

Politechnika Krakowska

Od ok. 6 lat na uczelni działa Pełnomocnik Rektora ds. ON, a w 2005 roku powstało Zrzeszenie Studentów Nie-

pełnosprawnych, i to właśnie konsekwentne działania osób związanych ze środowiskiem osób niepełnosprawnych na uczelni doprowadziły do powstania w kwietniu 2008 roku Biura ds. Studentów Niepełnosprawnych.

Ogólne działania prowadzone przez Biuro ds. SN to: udzielanie adekwatnej do potrzeb pomocy studentom niepełnosprawnym, współpraca z jednostkami PK w dostosowaniu uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych, promocja uczelni wśród młodzieży niepełnosprawnej, współpraca dotycząca spraw osób niepełnosprawnych z instytucjami zewnętrznymi. Wprowadzane są również rozwiązania systemowe, służące wszystkim studentom. Studenci mogą nieodpłatnie korzystać z kserografu znajdującego się w Biurze ds. SN, w celu wykonywania kopii notatek i innych materiałów dydaktycznych.

Studenci niewidomi i słabo widzący mogą wnioskować o wypożyczenie specjalistycznego sprzętu wspomagającego widzenie, ułatwiającego i niekiedy umożliwiającego robienie notatek z zajęć (np. powiększalniki tekstu, monookulary, lupy, dyktafony oraz inne wynikające z potrzeb danego studenta).

Biuro ds. SN planuje i koordynuje te i inne działania na uczelni, mające na celu stworzenie uczelni w pełni przyjaznej i dostępnej osobom niepełnosprawnym.

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Biuro ds. ON UEK powstało w październiku 2008 roku i kontynuuje działalność na rzecz studentów niepełnosprawnych zapoczątkowaną w 2002r. przez Pełnomocnika ds. ON UEK - prof. UEK, dr hab. Janinę Filek. Biuro ds. ON UEK ściśle współpracuje z Fundacją Uniwersytetu Ekonomicznego (która wspiera pisanie wniosków o granty na rzecz studentów niepełnosprawnych), z jednostkami uczelni takimi jak: Dział Nauczania, Dział Spraw Bytowych, Studium Języków Obcych czy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Biuro udziela wszelkiej pomocy studentom niepełnosprawnym w sprawach związanych z kształceniem, jak również wspiera integrację w środowisku akademickim. Wraz z ZSN UEK Biuro podejmuje działania mające na celu likwidowanie barier architektonicznych na Kampusie UEK, organizuje szereg wydarzeń, takich jak coroczne wystawy, Dzień Integracji, czy happeningi, aby zwiększać świadomość pracowników uczelni i studentów pełnosprawnych, zmieniać ich stosunek do osób niepełnosprawnych oraz łamać stereotypy. Biuro sukcesywnie zakupuje specjalistyczny sprzęt wspomagający osoby niedowidzące czy niepełnosprawne ruchowo, organizuje szereg kursów i szkoleń takich jak kurs księgowości, języka angielskiego, migowego czy komunikacji interpersonalnej, które podnoszą kwalifikacje osób niepełnosprawnych i wyrównują ich szanse na rynku pracy. Od marca 2008 roku Biuro za-

trudnia psychologa, który udziela wsparcia studentom w trudnych dla nich sytuacjach. Ułatwia także dbanie o fizyczną sprawność osób niepełnosprawnych proponując im zajęcia na siłowni czy basenie.

Uniwersytet Jagielloński

Działalność Biura ds. Osób Niepełnosprawnych na Uniwersytecie Jagiellońskim rozpoczęła się w 1999 roku i był to drugi polski Uniwersytet oferujący wsparcie edukacyjne studentom niepełnosprawnym. Obecnie UJ w pełni wdrożył europejskie standardy w tym obszarze. Nadrzędnym zadaniem tej jednostki jest wspieranie możliwie szerokiego dostępu do głównego nurtu edukacji zgodnie z zasadą równych praw i obowiązków dla wszystkich studentów.

W minionym roku akademickim udało się znacznie poszerzyć działalność biura. Pracujący ze studentami, kandydatami i absolwentami konsultanci są wyspecjalizowani w obszarach poszczególnych niepełnosprawności. Zostały rozszerzone specjalistyczne oferty odpowiadające na potrzeby osób z niepełnosprawnościami wzrokowymi, słuchowymi i ruchowymi. Z dużym zainteresowaniem spotyka się stworzony w tym roku zespół propozycji dla studentów z problemami psychicznymi i neurologicznymi. Pracujemy także nad rozwinięciem szeregu ofert

skierowanych do osób z dysleksją oraz innymi trudnościami w uczeniu się.

W obrębie nowej siedziby przy ul. Retoryka mieści się pracownia tyfloinformatyczna oraz sala multimedialna, w której odbywają się lektoraty dla osób z niepełnosprawnościami słuchowymi i wzrokowymi. Zakupiony został nowoczesny sprzęt i oprogramowanie specjalistyczne, odpowiadające europejskim standardom wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Każdy student może zasięgnąć porady w tym zakresie u pracujących w Biurze specjalistów. Istniejące zaplecze jest stale poszerzane o najnowsze rozwiązania technologiczne.

Uniwersytet Jagielloński przywiązuje dużą wagę do współpracy międzynarodowej. W styczniu 2008 roku podpisał z Uniwersytetem w Aarhus w Danii umowę o ścisłej współpracy dotyczącej systematycznego zwiększania dostępności programów nauczania w obu uczelniach do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W trakcie realizacji jest międzynarodowy Projekt DARE. Głównym zadaniem tej inicjatywy jest stworzenie i przeprowadzenie w 2009 roku szkoleń dla kadry akademickiej oraz administracji w zakresie zwiększania świadomości oraz kompetencji związanych z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych na wyższej uczelni.

Redakcja

Konferencja „Pełnosprawny Student”

W listopadzie 2007 roku Fundacja Instytutu Rozwoju Regionalnego zorganizowała ogólnopolską konferencję pod hasłem PEŁNOSPRAWNY STUDENT, skierowaną do przedstawicieli Uczelni wyższych.

Konferencja zgromadziła 250 przedstawicieli przeszło 150 Uczelni. Zostały im zaprezentowane najbardziej kluczowe zagadnienia, związane z obecnością osób niepełnosprawnych w środowisku akademickim. Prawo do nauki osób niepełnosprawnych i obowiązki Uczelni w tym zakresie oraz organizacja systemu wsparcia szczególnie zainteresowały uczestników, podobnie jak interpretacja zapisów prawa autorskiego w kontekście nauki niepełnosprawnych studentów i wykorzystywanych przez nich materiałów dydaktycznych.

Podczas konferencji zaprezentowano główne zasady dostosowania lektoratów i metodologii nauczania języka obcego osób niewidomych oraz adaptacji stanowiska komputerowego. Żywe emocje wzbudziła prezentacja dotycząca dostępności informacji i adaptacji materiałów dydaktycznych, stanowiących nierozwalny element procesu kształcenia. Przedstawiono ponadto dobre praktyki z zakresu tyfloydaktyki na przykładzie krakowskiej platformy wyższych Uczelni, w szczególności do osób bezpośrednio zainteresowa-

nych kwestią włączania osób niepełnosprawnych do procesu kształcenia na poziomie wyższym.

Szczegółowo omówiono zagadnienia warunkujące dostęp studentów z różnymi rodzajami dysfunkcji do Uczelni, zgodnie z ich wyborem i osobistym potencjałem. Przedstawiciel Państwowej Komisji Akredytacyjnej, prof. dr hab. Andrzej Mania oraz Specjalista ds. Szkolnictwa Wyższego FIRR, dr hab. Halina Waszkielewicz szczegółowo omówili kwestie związane z uwzględnieniem poziomu dostępności Uczelni w ocenie PKA oraz konsekwencje zmian w tym obszarze.

Konferencji towarzyszyła prezentacja stanowiska komputerowego przystosowanego do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących oraz prezentacja sprzętu i materiałów dydaktycznych do nauczania języków obcych.

Najważniejszą, według opinii uczestników, okazała się możliwość spotkania przedstawicieli Uczelni i stworzenie forum wymiany doświadczeń oraz rozwiązań, znacznie różniących się w przypadku różnych jednostek. Sukces konferencji skłonił organizatorów do jej powtórzenia. Druga edycja odbędzie się w dniach 26-27 listopada, z której relacja przedstawiona będzie w kolejnym numerze Semestralnika.

Anna Żebrak

Praca i praktyki

Ciepłe porozumienie

Prorektorzy Uczelni: AGH, PK, UJ, Pełnomocnicy AGH, PK, UEK i UJ oraz Przedstawiciele Zarządu Elektrociepłowni Kraków

W środę 21 maja 2008 roku, o godzinie 10.00 w Sali amfiteatralnej Elektrociepłowni Kraków przy ulicy Ciepłowniczej 1, nastąpiło podpisanie umowy o współpracy rozpoczynającej program praktyk studenckich dla studentów niepełnosprawnych, pomiędzy Elektrociepłownią Kraków S.A. a czterema krakowskimi Uczelniami, w których działają Biura ds. Osób Niepełnosprawnych – Akademią Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechniką Krakowską, Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie i Uniwersytetem Jagiellońskim.

Spotkanie rozpoczęło się, od krótkiego wystąpienia Członka Zarządu EC Kraków, Pana Adama Pławeckiego. W paru słowach podziękował zaproszonym za przybycie oraz przedstawił plan spotkania. Ze względu na to, że z każdej zaproszonej do współpracy uczelni porozumienie podpisywały dwie osoby, podpisanie odbywało się osobno przez każdą uczelnię, a następnie przez Zarząd EC Kraków.

Francusko-polskie korzenie

Elektrociepłownia Kraków S.A. jest firmą działającą w Krakowie w ramach grupy EDF – francuskiego koncernu energetycznego, dlatego też Prezesem jest Francuz - Pan Philipp Gagneux. Pan Prezes, przybyły na spotkanie razem z Konsulem Francji i tłumaczem, w kilku słowach wyraził swoją wdzięczność Akademii Górniczo – Hutniczej, Politechnice Krakowskiej oraz Uniwersytetowi Jagiellońskiemu i Ekonomicznemu w Krakowie za to, że tak dobrze dbają o kształcenie osób

niepełnosprawnych, dzięki którym, Elektrociepłownia ma szansę na coraz lepszy rozwój. Podkreślił również, że porozumienie jest formą wyjścia na przeciw oczekiwaniom studentów niepełnosprawnych. Jak zaznaczył, niepełnosprawni potrafią nie tylko wnieść do firmy wiele nowych i interesujących pomysłów, ale także tak zainteresować nimi współpracowników, żeby mogło dojść do ich zrealizowania.

Następnie w krótkiej prezentacji „Niepełnosprawni – polityka i działania” Pan Adam Pławecki przedstawił drogę, jaka wiodła przez te wszystkie lata, do dnia podpisania porozumienia. Obecnie Elektrociepłownia Kraków S.A. zatrudnia sześciu pracowników niepełnosprawnych, z czego dwóch przyjęto w 2007 roku. Warto dodać, że przy samym zakładzie działa Zakładowa Przychodnia Lekarska, w której to dla potrzeb osób niepełnosprawnych wykonano pochylnie oraz zamontowano specjalną windę. W samych budynkach zakładowych oprócz podjazdów, część pomieszczeń przerobiono tak, aby wszyscy pracownicy mogli się swobodnie poruszać. Także teren zewnętrzny EC Kraków uległ modyfikacjom. Na parkingu pojawiły się miejsca dla niepełnosprawnych.

Jak te działania zostały ocenione?

Elektrociepłownia Kraków S.A. może poszczycić się udziałem w wielu konkursach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. W obecnym 2008 roku, EC Kraków była nominowana do nagrody Grand Prix CCIPIF w kategorii Zrównoważony Rozwój

oraz otrzymała wyróżnienie w konkursie „Lodołama-cze 2008” w kategorii Otwarty Rynek.

Punkt kulminacyjny

Po wystąpieniach wprowadzających nadszedł czas na popisanie porozumienia przez Władze Uczelni oraz Pełnomocników ds. Osób Niepełnosprawnych. Niestety sala, w której odbywała się ta doniosła chwila, nie była wyposażona w tak długi stół, dlatego też każda reprezentacja podpisywała porozumienie jedna po drugiej, zasiadając przy dwumiejscowym stoliku.

AGH reprezentował dr hab. inż. Antoni Cieśla, prof. AGH – Prorektor ds. Kształcenia oraz mgr inż. Andrzej Wójtowicz – Kierownik Biura ds. Osób Niepełnosprawnych.

PK reprezentował dr hab. inż. Rafał Palej, prof. PK – Prorektor ds. Dydaktyki wraz z mgr inż. Janem Ortyłem – Pełnomocnikiem Rektora PK ds. Osób Niepełnosprawnych.

UEK reprezentowała dr hab. Janina Filek, prof. UEK – Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych UEK. Niestety z powodu choroby JM Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, prof. dr hab. Ryszard Borowiecki nie mógł być obecny, umowę podpisał w późniejszym terminie.

UJ reprezentowali Prorektor ds. Dydaktyki, prof. dr hab. Maria Szewczyk oraz Pełnomocnik Rektora UJ ds. Osób Niepełnosprawnych, mgr Ireneusz Białek.

Następnie umowę w imieniu Elektrociepłowni Kraków S.A. podpisali: Pan Philipp Gagneux - Prezes Zarządu oraz Pan Adam Pławewski – Członek Zarządu.

Co zyskujemy?

Podpisane porozumienie pomiędzy czterema Krakowskimi Uczelniami Wyższymi a Elektrociepłownią Kraków S.A. otwiera nowy rozdział w historii rozwoju zawodowego studentów niepełnosprawnych. Nie tylko będą mieli okazję odbyć w EC Kraków praktykę, ale również po jej pozytywnym ukończeniu mogą starać się o pracę. Umowa pozostanie w mocy przez najbliższe trzy lata, ale z możliwością przedłużenia.

Rozwój osób niepełnosprawnych, a w szczególności studentów niepełnosprawnych odbywa się głównie dzięki takim przedsięwzięciom, jakie stawiają przed sobą Uczelnie i Elektrociepłownia Kraków S.A. Korzystajmy zatem z pomocy w rozwijaniu naszych umiejętności, bo kiedy są chęci do pomocy, pomoc zawsze się znajdzie. Dziś pomocną dłoń wyciągnęła Elektrociepłownia Kraków S.A. we współpracy z Uczelniami.

Koordinować realizację umowy dotyczącej praktyk studentów niepełnosprawnych będzie Wydział Szkoleń EC Kraków oraz Biura ds. ON poszczególnych Uczelni.

Dominik Undak

Kariery zawodowe studentów niepełnosprawnych – wybrane elementy raportu z badań

W roku akademickim 2007/2008 przeprowadzono badania dotyczące rozumienia i postrzegania możliwości planowania i realizacji karier zawodowych przez studentów niepełnosprawnych ruchowo. Dla potrzeb niniejszego artykułu przytoczę fragmenty wyników badań, w których wzięło udział 74 studentów niepełnosprawnych ruchowo studiujących na terenie województwa małopolskiego.

Problematyka karier zawodowych osób niepełnosprawnych ruchowo wydaje się szczególnie aktualna w świetle analizy najnowszych danych statystycznych, których źródłem jest Narodowy Spis Powszechny (GUS, 2003). Dane te obrazują między innymi liczbę osób niepełnosprawnych w Polsce, która w stosunku do 1978 roku powiększyła się o ponad 100% i dziś stanowi bez mała 15% ogółu społeczeństwa. Znaczącą liczbę w tej

grupie stanowią dzieci niepełnosprawne. Są to osoby, które w niedługim czasie będą musiały podjąć decyzję dotyczącą dalszego kształcenia, a w konsekwencji zaplanować indywidualną ścieżkę rozwoju kariery zawodowej. Znaczna część tej grupy to osoby z dysfunkcją narządu ruchu, które w procesie poszukiwania pracy natrafiają na szczególne utrudnienia. Konieczne jest uświadomienie nie tylko pracodawcom, ale społeczeństwu w ogóle, jak wielu zadaniom muszą sprostać osoby niepełnosprawne ruchowo, aby w pełni włączyć się w nurt życia społecznego: wyjść z domu, przemieścić się, pokonać różnego rodzaju bariery (architektoniczne, ale także, a może przede wszystkim społeczne), zdobyć wykształcenie i zawód, w końcu wejść na rynek pracy i utrzymać zatrudnienie. W wielu przypadkach osoba niepełnosprawna ruchowo pozostawiona

sama sobie, nie jest w stanie sprostać nawet pierwszemu zadaniu.

Integracja osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie.

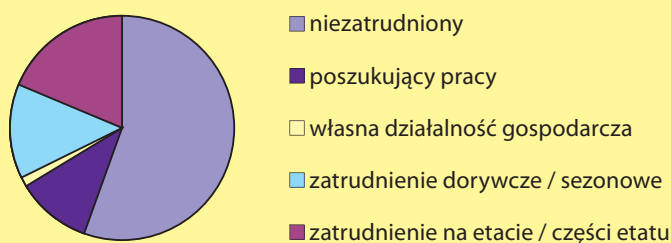
Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Są to min:

- relatywnie niskie kwalifikacje osób niepełnosprawnych;
- słabe motywacje;
- liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne;
- niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania;
- ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy. (MPIPS, 2006).

Dla zbadania aktualnej sytuacji zawodowej studentów niepełnosprawnych ruchowo badanym zadano pytanie dotyczące ich aktualnej sytuacji zawodowej. Odpowiedzi uzyskano od 74 pytanym. Wyniki obrazuje poniższy wykres i następujące dane liczbowe:

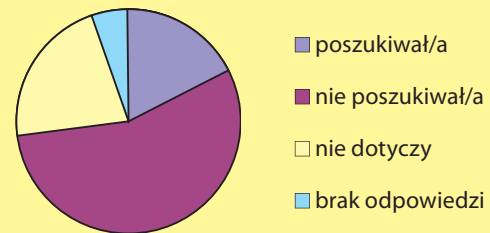
niezatrudniony	41
poszukujący pracy	8
własna działalność gospodarcza	1
zatrudnienie dorywcze/sezonowe	10
zatrudnienie na etacie/części etatu	14

Aktualny status badanych na rynku pracy

Aby dokładnie przeanalizować możliwości podejmowania pracy w czasie studiów przez studentów niepełnosprawnych, w trakcie badań własnych zadano badanym dodatkowo pytanie, dotyczące prób w podejmowaniu zatrudnienia w czasie studiów wyższych. Uzyskane wyniki jasno wskazują na fakt, że poszukiwanie pracy nie jest dla badanych kwestią priorytetową. Z grupy 74 badanych jedynie 13 osób wskazało na podejmowanie prób w poszukiwaniu zatrudnienia, pozostałe osoby bądź pracy nie poszukiwały, lub uważały, że pytanie ich nie dotyczy lub też pozostawiły pytanie bez odpowiedzi. Wyniki obrazuje poniższy wykres.

Podejmowane próby poszukiwania pracy

Koniecznym wydaje się próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak niewielki odsetek Studentów niepełnosprawnych podejmuje próby znalezienia zatrudnienia? Czy jest to skutek konieczności ogromnego zaangażowania w studia wyższe, z wszelkimi barierami, na które studenci natrafiają i które muszą pokonać aby móc sprawnie funkcjonować na Uczelni? Może uzyskane wyniki wynikają z nieprawidłowego rozumienia pojęcia „praca” jedynie w kontekście zarobkowania, zapominając o innych wartościach pracy, o których bardzo dobitnie mówi Jan Paweł II w Encyklice o pracy ludzkiej – *Laborem exercens* – pisząc: „Praca jest dobrem człowieka – dobrem jego społeczeństwa – przez pracę bowiem człowiek nie tylko przekształca природę, dostosowuje ją do własnych potrzeb, ale także urzeczywistnia siebie jako człowieka, a także poniekąd bardziej staje się człowiekiem”. Pytania te potraktowano jako przyczynek do kolejnych analiz związanych z szeroko pojętą problematyką karier zawodowych studentów niepełnosprawnych.

Wybór zawodu ma znaczenie dla każdego człowieka, jednak dla osób niepełnosprawnych jest to szczególnie ważna decyzja życiowa. One bowiem z reguły napotykają więcej problemów z optymalnym wyborem zawodu, niż osoby pełnosprawne (J. Kowtun, 2006):

- Osoby niepełnosprawne mają zwykle, choć w różnym stopniu i zakresie, to jednak ograniczoną zdolność do pracy, na skutek obniżenia sprawności funkcjonalnej organizmu, co powoduje, że trudniej im samodzielnie ocenić swoje możliwości zawodowe i pozycję na rynku pracy.
- Bardzo często osoby niepełnosprawne nie osiągają takiego ogólnego poziomu rozwoju zawodowego, jaki mogą osiągnąć osoby pełnosprawne, nie mają ukształtowanego własnego JA zawodowego, czyli obrazu swoich możliwości i poglądów na przyszłość zawodową. Zwykle mają także braki w ogólnych umiejętnościach stanowiących podstawę szkolenia lub kształcenia zawodowego oraz brak doświadczenia w pełnieniu różnych ról zawodowych, które częściej posiada młodzież pełnosprawna, kiedy sta-

je przed podjęciem decyzji, dotyczącej swojej kariery zawodowej. Studenci na pytanie – czy stworzyli sobie listę swoich celów zawodowych? – powinni umieć odpowiedzieć rozpoczynając naukę, a większość z nich myśli o swoich celach zawodowych dopiero wtedy, gdy kończy studia. Także wielu pracowników zaczyna myśleć poważnie o własnej karierze dopiero wtedy, gdy traci pracę. Cele zawodowe należy zapisywać – powinny być dokładnie określone. Trzeba też określić ramy czasowe, w których mają być one osiągnięte. Ważne jest również ustalenie harmonogramu zadań, które należy wykonać, aby doskonalić bądź uzupełniać swoje kwalifikacje, wzbogacać swoje doświadczenie (Podolska-Filipowicz, 2006).

- Osoby niepełnosprawne z reguły mają także utrudniony dostęp do informacji zawodowej – cechuje je mniejsza znajomość wymagań różnych zawodów i stanowisk pracy oraz mniejsze rozeznanie rynku pracy, gdyż nie wszyscy uczestniczą w procesie orientacji zawodowej (J. Kowtun, 2006).
- Podjęcie niewłaściwej lub przypadkowej decyzji zawodowej ma dla osób niepełnosprawnych poważniejsze konsekwencje niż dla pełnosprawnych. Są bowiem narażone na zbędny wysiłek związany z uzyskaniem kwalifikacji zawodowych, który następnie nie owocuje możliwością podjęcia pracy. Rozczarowanie i stresy z tego powodu mogą w konsekwencji prowadzić do rezygnacji z dalszej rehabilitacji zawodowej i aktywności zawodowej (J. Kowtun, 2006).

Ważnym wydaje się przytoczenie wyników badań przeprowadzonych we wrześniu 2006 roku przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracja i portal Pracuj.pl, dotyczących postrzegania osób niepełnosprawnych jako pracowników. Badanie było przeprowadzone wśród ponad 1400 użytkowników portalu, stwierdzono, że:

- Tylko co trzeci (31%) ankietowany deklaruje, że kiedykolwiek pracował z niepełnosprawnym współpracownikiem. Jednocześnie aż 97% badanych nie miałoby nic przeciwko temu, gdyby w ich firmie pracowały osoby niepełnosprawne.
- Z opinii osób pracujących kiedykolwiek z niepełnosprawnymi wynika, że zajmowały one przede wszystkim stanowiska szeregowo – twierdzi tak 68% z nich. Tylko 1 na 10 osób pracowała z osobą niepełnosprawną zajmującą stanowisko kierowni-

cze, choć 65% ankietowanych uważa, że niepełnosprawni mogliby je zajmować.

- Ponad 80% użytkowników serwisu Pracuj.pl, którzy odpowiedzieli na ankietę, jest zdania, że niepełnosprawni nie mają lub raczej nie mają trudności z wykonywaniem swoich obowiązków zawodowych. Przekonanie to jest silniejsze wśród osób, które pracowały już z niepełnosprawnymi – uważa tak aż 86% z nich.
- Ponad ¾ uczestników ankiety (75%) zgadza się ze stwierdzeniem, że niepełnosprawnym bardziej niż osobom sprawnym zależy na utrzymaniu pracy, a 65% uważa, że niepełnosprawni są bardziej sumiennymi pracownikami.
- Osoby niepełnosprawne w większości postrzegane są również jako bezkonfliktowe i niesprawiające problemów. Tylko 3% ankietowanych uważa, że są one bardziej konfliktowe niż sprawni współpracownicy, a jeszcze mniej (2,5%) twierdzi, że stwarzają problemy.
- Nieco ponad połowa badanych nie podziela opinii, że osoby niepełnosprawne częściej korzystają ze zwolnień lekarskich. Ze stwierdzeniem tym zgadza się tylko co szósty badany. Osoby, które pracowały już z niepełnosprawnymi statystycznie częściej udzielały odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Aż 1/3 nie miała zdania w tej kwestii.
- Użytkownicy Pracuj.pl biorący udział w ankiecie są raczej przeciwni nakazywaniu zakładom pracy zatrudniania osób niepełnosprawnych – taką opinię wyraziła blisko połowa osób. Tylko co czwarty badany uważa, że taki nakaz powinien istnieć. Blisko ¾ ankietowanych jest zdania, że pracodawcy niezatrudniający osób niepełnosprawnych nie powinni z tego powodu ponosić konsekwencji finansowych (źródło: www.pracuj.pl).

Z powyższych wyników badań można ogólnie wnioskować, że osoby niepełnosprawne są postrzegane jako wartościowi pracownicy. Jednak podejmowaniu przez nich pracy towarzyszą specyficzne uwarunkowania. Właśnie ze względu na te specyficzne okoliczności tak wielką rolę w procesie rehabilitacji zawodowej przypisuje się poradnictwu zawodowemu. Od dobrej porady zawodowej, udzielonej osobie niepełnosprawnej po bardzo dokładnym zbadaniu i analizie wszystkich możliwych czynników, zależy pomyślny wybór i sukces zawodowy w każdym konkretnym przypadku.

Katarzyna Kutek-Sładek

Dom na skraju lasu

Studia były dla mnie jednym z najprzyjemniejszych momentów w życiu. Miałam możliwość poznania wspaniałych ludzi i przeżycia niezapomnianych chwil oraz zdobycia sporo przydatnej wiedzy, niezbędnej do otrzymania ciekawej pracy. Bardzo pomogły mi w tym praktyki studenckie, na które postanowiłam położyć szczególny nacisk. Studiowałam wówczas Zarządzanie i marketing w Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości w Krakowie. Wybrałam sobie kilka firm z branży promocyjnej: agencję reklamy interaktywnej, firmę public relations, firmę marketingową oraz agencję marketingową – full service (kompleksowa obsługa). We wszystkich firmach zostałam przyjęta z ogromną serdecznością. Szczególnie jednak w mej pamięci pozostała i pozostanie agencja marketingowa – full service, a to za sprawą późniejszego zatrudnienia mnie w niej. Firmę tę znalazłam drogą internetową. Umówiłam się z ówczesną Dyrektorką działu „Szkolenia i Seminaryjne”, na spotkanie w celu omówienia szczegółów i zostałam przyjęta.

W ramach 2-miesięcznych praktyk, które odbyłam w 2002 roku, współprojektowałam ogólny mailing firmy, uzupełniałam bazy danych o szkoleniach na portalach tematycznych oraz redagowałam programy szkoleń. Do moich obowiązków należała również praca przy Konkursie Innowacji w Mass Mediach – Media Trend. Współtworzyłam skład Jury, uczestniczyłam w projektowaniu folderu reklamowego oraz w kreacji nowych kategorii w Konkursie. Dzięki włączeniu mnie w tak prestiżowe przedsięwzięcie, miałam możliwość wykorzystania wiedzy, jaką zdobyłam podczas studiów oraz wykazania się swoją kreatywnością. Wiele z moich

propozycji zostało uwzględnionych w działaniach i materiałach firmy oraz wniosło trwałe ślad w projektach.

Właściciela firmy widziałam tylko raz, w ostatnim dniu, kiedy podpisywał moje zaświadczenie o praktykach. Natomiast moimi współpracownikami były osoby z różnych działów. Praca z nimi była dla mnie ogromną przyjemnością. Mogłam również liczyć na ich pomoc w sprawach niezwiązanych z pracami służbowymi, jak np. zwiezenie po schodach. Warunki architektoniczne wówczas nie były dogodne. Siedziba firmy mieściła się blisko centrum Krakowa, w kamienicy i, żeby dostać się do biura na pierwszym piętrze, musiałam pokonać dość wąskie schody. W samym biurze również nie miałam możliwości swobodnego poruszania się wózkami.

W ciągu następnych czterech lat kontynuowałam naukę zaocznie na studiach magisterskich uzupełniających, w Akademii Górniczo-Hutniczej, zostałam zatrudniona jako webmaster i grafik komputerowy oraz spokojnie ukończyłam studia. I tak pewnego dnia otrzymałam telefon z biura pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych, z propozycją wzięcia udziału w ogólnopolskim projekcie promującym zatrudnianie na rynku otwartym pracowników z różnymi dysfunkcjami. Kampania o nazwie „W pełni zaradni” miała na celu ukazanie osób niepełnosprawnych, jako aktywnych i przedsiębiorczych ludzi. Problem wizerunku tej grupy społecznej był tematem mojej pracy magisterskiej, tym bardziej projekt był dla mnie osobistym przeżyciem.

Osobą, która zainicjowała przedsięwzięcie był Mateusz Zmysłony – właściciel firmy, w której kiedyś odbywałam praktyki. Zaskoczeniem dla mnie był nie tylko sam projekt, co cała postawa pomysłodawcy wobec problematyki, bowiem do realizacji kampanii firma zatrudniła sześć osób niepełnosprawnych. Otrzymała dofinansowanie również na dostosowanie nowej siedziby, która obecnie mieści się w domu, na obrzeżach Krakowa. Dostosowane były nie tylko stanowiska pracy, ale także toaleta oraz podjazd do ogródka.

W Polsce jest niewiele firm, które mają dogodne warunki architektoniczne i są gotowe do przyjęcia niepełnosprawnych pracowników. Kandydat z niepełnosprawnością, starający się o pracę na danym stanowisku, pomimo iż spełnia wszystkie warunki, jeśli chodzi o wykształcenie, kompetencje i doświadczenie, często słyszy: „bardzo chcielibyśmy Panią/Pana przyjąć, ale nie mamy dostosowanego stanowiska...”. I tak kandydat, który mógłby mieć znaczący wkład w rozwój firmy, spotyka się z odmową, tylko z powodu barier architektonicznych.

Zofia Florek-Paszowska

Stanowisko pracy

Praktyki studenckie z kartografii

Jako student Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska kierunku Ochrona Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w połowie sierpnia odbywałem praktyki studenckie z kartografii.

Pierwszego dnia na spotkaniu organizacyjnym przedstawiono nam regulamin oraz cel naszych praktyk. Dowiedzieliśmy się jaka jest budowa geologiczna terenu, gdzie mieliśmy spędzić najbliższe dziesięć dni. Tego samego popołudnia zostaliśmy podzieleni na trzy-, czteroosobowe zespoły. Zadaniem każdego z nich było przygotowanie mapy geologicznej wyznaczonego terenu o powierzchni około 1000m². Aby tego dokonać musieliśmy poznać rodzaj skał znajdujących się w danym miejscu. W ciągu sześciu dni zbieraliśmy próbki do rozpoznania. Wszelkie wątpliwość na bieżąco rozwiewał opiekun praktyk dr inż. Dariusz Więclaw. Kolejne trzy dni poświęcone były na przygotowanie mapy i całościowego sprawozdania z praktyki. Wykonywaliśmy je na podstawie rozpoznawanych skał i tabeli stratygraficznej.

Celem praktyk, oprócz wykonania obowiązkowego zadania, było uświadomienie nam, młodym ludziom, że w okolicach Krakowa jest wiele interesujących miejsc, do których turyści nie zagląдают. O takich miejscach nie pisze się w przewodnikach, chociaż mają swój niepowtarzalny urok. Oprócz tego, studenci Geologii mogli się przekonać, jak wygląda praca absolwenta tego wydziału. To nie tylko siedzenie w biurze z dokumentami,

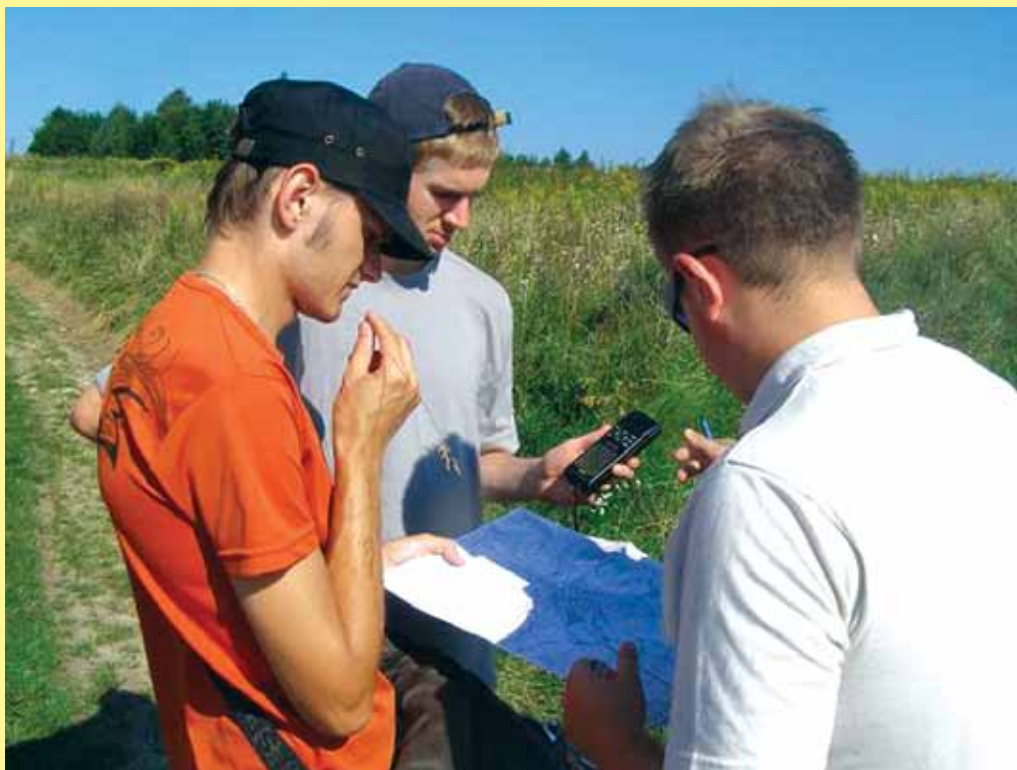
ale także bardzo ciekawe zajęcia w terenie. Do obowiązków, geologów, należy zebranie próbek, które później są wykorzystywane do przygotowania dokumentów.

Praktyki, dla mnie – osoby niesłyszącej – wyglądały trochę inaczej niż dla pozostałych studentów. Od pierwszego dnia pomagał mi w kontaktach z prowadzącym i ze studentami tłumacz języka migowego z AGH. Na początku, pomimo tego, że znałem wszystkich uczestników praktyk, czułem się wśród nich obco, ale dzięki tłumaczowi mogłem zrozumieć o czym rozmawia reszta grupy i włączyć się do rozmowy. To dzięki jego obecności udało mi się nawiązać kontakt z członkami mojego zespołu. Spędziliśmy ze sobą całe dni i rozmawialiśmy nie tylko o tym, jak wykonać mapę zadaną przez prowadzącego. Były to również rozmowy dzięki którym mogliśmy się lepiej nawzajem poznać, dlatego nawiązałem dobry kontakt z kolegami z grupy co zaowocowało chęcią wspólnego spędzania czasu. Wieczorami, gdy atmosfera była luźniejsza koledzy i koleżanki mieli mniejsze opory, aby zapytać się o rzeczy dotycząca osób niesłyszących i języka migowego. Pytali jakie są znaki i czy trudno się go nauczyć. Staralem się wszystko wyjaśnić. Cześć osób chciała poznać chociaż parę znaków języka migowego – nauczyłem ich alfabetu. To jest naprawdę proste – wystarczy przeliterować słowo i już można nawiązać kontakt z osobą niesłyszącą. Wielu jest ludzi, którzy nigdy nie mieli kontaktu z osobami niesłyszącymi. Osoby takie miały na początku

opory, nie wiedziały jak ze mną rozmawiać. Okazało się, że ich milczenie wynikało z nieznaności specyfiki mojej niepełnosprawności. Po prostu nie chcieli mnie urazić.

Praktyki wpłynęły bardzo korzystnie na moje relacje ze studentami z mojego kierunku. Poznaliśmy się lepiej nawzajem. Już wiem, że nie powinienem się czuć źle wśród nich, a oni wiedzą, że ze mną można o wszystkim porozmawiać. Jednak trzeba przyznać, że pomoc tłumacza bardzo nam w tym pomogła, za co jestem wdzięczny mojej Uczelni i tłumaczowi.

Piotr Kołek

Praktyki studenckie – praca w terenie

Kalendarium

...czyli co się wydarzyło...

27–29 czerwca – V Ogólnopolskie Spotkanie Studentów Niepełnosprawnych w Krakowie

5–7 lipca – spotkanie w Padwie partnerów projektu DARE [Disability Awareness – a New Challenge for Employees (Świadomość niepełnosprawności)]

27 lipca – 3 sierpnia – obóz sportowy w Wiśle

10–24 sierpnia – „VI integracyjny obóz szkoleniowo-sportowy na Mazurach” w okolicach Olsztynka

1–2 września – konferencja w Bonn; zaprezentowano działalność BON UJ i projekt DARE

17 wrzesień – uroczyste otwarcie i prezentacja **stanowiska komputerowego w Bibliotece Głównej PK**, dostosowanego dla osób z dysfunkcją narządu wzroku

22–26 września – obóz integracyjno-adaptacyjny w Zakopanem

23–24 września – Paryż, spotkanie ekspertów zajmujących się dostępem osób niepełnosprawnych do edukacji

1 października – powstanie **Biura ds. Osób Niepełnosprawnych na UEK w Krakowie**

3 października – zaprezentowanie nowo powstałej siedziby **Biura ds. Studentów Niepełnosprawnych PK** wśród zaprzyjaźnionych uczelni krakowskich

14 października – **warsztaty integracyjne** dla niepełnosprawnych studentów I roku oraz **wyjście do Muzeum Narodowego** zorganizowane przez BON UJ

16 października – **VIII Ognisko Integracyjne** w Miękinii koło Krzeszowic

26 października – wyjście do Teatru Zależnego Politechniki Krakowskiej na spektakl pt. „Profesja Pani Warren”

11 listopada – udział zespołu AZS AGH szermierki na wózkach w „**V Drużynowych Zawodach Integracyjnych w Szpadzie z okazji Dnia Niepodległości**” w AWF w Warszawie

24 listopada – **pilotażowe szkolenie** dotyczące niepełnosprawności dla kadry akademickiej i administracji w ramach projektu **DARE**

28 listopada – **Andrzejki** w studenckim klubie „Gwarek”

...i co się jeszcze wydarzy...

30 listopada – wycieczka do Kopalni Soli w Wieliczce

17 grudnia – **Spotkanie Wigilijne** na stołówce studenckiej przy ul. Reymonta 13 a

Styczeń – powstanie **Biura ds. Osób Niepełnosprawnych** na Akademii Pedagogicznej w Krakowie

Kwiecień – **Impreza Wiosenna** w „Gwarku”

Maj – weekendowa wycieczka turystyczna

Czerwiec – **Integracyjny Piknik Studencki przy lotnisku w Pobiedniku Wielkim**

Więcej informacji na temat imprez dostępne w biurach i na stronach zrzeszeń oraz samorządów poszczególnych uczelni.

Twórczość własna

„Film własnego życia”

Nasze życie prochem... proch zaś jak czas...
Przesypuje się kolejne ziarnko w klepsydrze życia.
W tak ulotną chwilę patrzysz sobie w twarz...
Zapominając o rzeczach niosących radość.

Teraz na Twej twarzy gości śmiech,
Ironia losu dająca nadzieję innym.
Śmierć niczym galopujący wierzchowiec,
Wciąż gna przed siebie, biegnie w nicłość...

Ulotny nasz świat, a życie puste bez emocji.
Rodzisz się w strachu, pełen obaw o dzień... o noc...
Życie swe prowadzisz w lesie robotów...
Wreszcie spotykasz przewodnika, swojego mistrza.

Obracasz się i widzisz sam siebie, zagubionego...
Widzisz własne błędy i rzeczy czyniące Cię wielkim!
Oglądasz film...

„Wszystko mam”

Gdybym powiedział że niebo jest zielone – uwierzyła-
byś?
Gdybym przekonywał że świat jest iluzją – dotykała-
byś jej dalej?
Gdybym marzył o lecie przez cały rok – myślałabyś że
zwariowałem?
Gdybym dał Ci gwiazdkę z nieba – przyjąłabyś ją?
Często widzę że marzysz jak nikt nie patrzy,
Często dostrzegam magiczny błysk w Twoim oku,
Często pocieszasz mnie gdy brak mi siły,
Często myślę, że bez Ciebie świat nie miałby sensu.
Zawsze widzisz moją duszę patrząc mi głęboko w oczy,
Zawsze wiesz gdy coś jest nie – tak,
Zawsze mnie ogrzejesz gdy zmarznę,
I zawsze będziesz.

„?”

Biegnie, lecz nie pozostawia śladów.
Płynie lecz nie zawija do żadnych portów.
Chowa się w głębi nas wszystkich,
Mija nas, lecz my nigdy go nie dostrzegamy.

Czuwa – gdy śpisz.
Idzie – gdy czekasz.
Rośnie – kiedy robi się ciemno,
Bije – gdy Twe serce tyka.

Strach?

Mariusza Koczara

W dzień deszczowy

Nuda, nuda, nuda.
Nic tylko nuda.
Za oknem nuda.
Na ulicy kilka samochodów.
Mało ludzi,
Szczęśliwych ludzi.
Dużo ludzi,
Smutnych ludzi.
Mało zakochanych,
Do głębi zakochanych.
Wyjście z domu, na ulicę, do sklepu.
Nie, nie wyjdę do sklepu.

Miłość sobie poszła.

„On przyszedł na krzyż!”

Przez Swoje narodziny,
naukę i mękę Swą.
Przyszedł by zbawić nas,
czyli także ciebie.

On przyszedł na krzyż
przez stajenkę, żydów, Piłata.
Ojciec Go prowadził
by do końca wypełnił misję.

On przyszedł na krzyż
Za to, że nic nie uczynił.
Szedł po kamienistej drodze
pełnej grzechów ludzkich serc.

Trzy razy upadł,
trzy razy podniósł się.
Szedł dalej pod ciężarem,
bo odważny był.

Jest Wielkim Panem Świata,
bo sam na krzyż przyszedł.
Poprzez życie, śmierć i piekło
do nieba wstąpił On.

Zaprawdę był mesjaszem,
tak powiedział setnik.
Wielka bowiem dla ludu
Była, Jest, i Będzie Twoja miłość
Panie Boże Nasz. Amen.

Dominik Undak

Prawo i finanse

Praca osób niepełnosprawnych

Co to jest praca? Czy to tylko sposób na zarabianie pieniędzy, czy coś więcej? Czym jest praca dla osób niepełnosprawnych? Jak szukać pracy? Te i inne pytania należałoby zadać socjologom, psychologom i innym specjalistom z tej dziedziny. My postaramy się tutaj przedstawić pewne zagadnienia wynikające z przepisów prawnych obowiązujących w Polsce.

W skrócie w artykule zawrzemy informacje na temat sytuacji osoby niepełnosprawnej jako pracownika, jego ulgi i uprawnień, tego jakie ulgi i uprawnienia przysługują pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne i jakie mają obowiązki zatrudniając takie osoby, podamy podstawowe informacje na temat własnej działalności gospodarczej – na co może liczyć osoba niepełnosprawna mająca pomysł na własny biznes oraz przywołamy podstawowe akty prawne regulujące sytuacje osób niepełnosprawnych na trudnym rynku pracy.

Należy też zwrócić uwagę na to, że przepisy te bardzo często zmieniają się.

OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA JAKO PRACOWNIK

Czas pracy ON

- Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo.
- Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym), nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.
- Powyższy wymiar czasu pracy obowiązuje od dnia następującego po przedstawieniu pracodawcy orzeczenia o niepełnosprawności.
- Skrócone normy czasu pracy nie mogą mieć wpływu na wysokość wynagrodzenia za pracę. Odnosi się to do wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości, jak i wynagrodzenia wypłacanego według stawek godzinowych.

Godziny nadliczbowe

Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.

Przepisu tego nie stosuje się w dwóch przypadkach:

- Do pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych przy pilnowaniu.

- Gdy na wniosek zatrudnionej osoby niepełnosprawnej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku, lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą, wyrazi zgodę na pracę w czasie pracy obowiązującym pracowników pełnosprawnych, (koszty badań ponosi pracodawca).

Dodatkowa przerwa w pracy

Osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy.

Dodatkowy urlop wypoczynkowy

Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

Oznacza to, że dodatkowy urlop wypoczynkowy zwiększa wymiar zwykłego urlopu wypoczynkowego przysługującego pracownikom na podstawie Kodeksu Pracy, tj. obecnie z 20 dni do 30 dni oraz z 26 dni do 36 dni.

Płatne zwolnienia z pracy

Pracownik niepełnosprawny z orzeczonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

- w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, na który skierował go lekarz, pod którego opieką znajduje się ta osoba, nie częściej niż raz w roku;
- w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy, o których mowa wyżej oblicza się jako ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

OBOWIĄZKI I UPRAWNIENIA PRACODAWCÓW

W celu zwiększenia udziału osób niepełnosprawnych na rynku pracy, pracodawcy zostali zobligowani do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Obowiązkowy wskaźnik zatrudnienia

- Pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 osób w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy powinni zatrudniać minimum 6 procent osób niepełnosprawnych.
- W przypadku gdy powyższy warunek nie jest spełniony, pracodawca ma obowiązek płacenia składek na PFRON. Wysokość tej składki zależy od tego jaka jest różnica pomiędzy stanem zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a wymaganym 6% wskaźnikiem zatrudnienia. Za każdy nie obsadzony przez osobę niepełnosprawną etat, pracodawca płaci 40,65% przeciętnego wynagrodzenia na rzecz PFRON.

Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy dla potrzeb ON

- Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne, może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu zwrot kosztów:
 - poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
 - rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa wyżej.
- Zwrot kosztów dotyczy osób niepełnosprawnych:
 - bezrobotnych lub poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu, skierowanych do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - pozostających w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, jeżeli niepełnosprawność tych osób powstała w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.
- Zwrot kosztów nie może przekraczać 20-krotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej.
- Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą.
- Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowanym stanowisku pracy, wydanej na wniosek starosty.
- Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/36 ogólnej

kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu tego okresu. Pracodawca dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.

- Pracodawca nie zwraca środków, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, skierowaną do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy.

Refundacja składek na ubezpieczenie społeczne dla pracodawców.

Instytucją obsługującą wypłatę refundacji składek jest PFRON (System Obsługi Dofinansowań – SOD).

- W zakładach pracy zatrudniających mniej niż 25 osób, w stosunku do zatrudnionych osób niepełnosprawnych, zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności PFRON refunduje:
 - część wynagrodzenia odpowiadającą składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenie emerytalne;
 - część kosztów osobowych pracodawcy, odpowiadającą należnej składce na ubezpieczenie emerytalne od pracodawcy.
- W zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej w stosunku do zatrudnionych osób niepełnosprawnych PFRON refunduje:
 - część wynagrodzenia, odpowiadającą składce należnej od pracownika na ubezpieczenia emerytalne i chorobowe;
 - część kosztów osobowych pracodawcy, odpowiadającą składce należnej od pracodawcy na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe.
- W zakładach pracy zatrudniających co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, osiągającego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych ogółem w wysokości co najmniej 6% w stosunku do zatrudnionych osób niepełnosprawnych PFRON refunduje:
 - zaliczonych do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności – część wynagrodzenia odpowiadającą składce należnej od pracownika na ubezpieczenie emerytalne oraz część kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającą składce należnej od pracodawcy na ubezpieczenie emerytalne,
 - zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności – część kosztów osobowych pracodawcy odpowiadającą składce należnej od pracodawcy na ubezpieczenie wypadkowe.

Dofinansowania do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników

Pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne i spełniający określone warunki, mogą ubiegać się o dofinansowanie do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników. Otrzymują wtedy dofinansowanie, które jest wypłacane co miesiąc na wniosek pracodawcy.

Instytucją obsługującą wypłatę dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych jest PFRON (System Obsługi Dofinansowań – SOD).

O dofinansowanie mogą ubiegać się:

- pracodawcy zatrudniający poniżej 25 pracowników;
- pracodawcy zatrudniający powyżej 25 pracowników i spełniający jednocześnie warunek uzyskiwania obowiązkowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- zakłady pracy chronionej.

Wysokość dofinansowania zależy od:

- stopnia i rodzaju niepełnosprawności pracownika;
- minimalnego wynagrodzenia za pracę (obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego);
- kosztów płacy niepełnosprawnego pracownika (wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne).

Rozliczenie pomocy publicznej udzielanej na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych następuje według wyboru pracodawcy: na podstawie podwyższonych kosztów lub ryczałtu.

WŁASNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej

- Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy, może otrzymać pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej.
- Starosta, udziela pożyczki, ze środków PFRON, do wysokości 15-krotnego przeciętnego wynagrodzenia.
- Starosta zawiera z pożyczkobiorcą umowę ustalającą warunki udzielenia i spłaty pożyczki oraz wysokość stopy oprocentowania.
- Starosta umarza pożyczkę, na wniosek pożyczkobiorcy, do wysokości 50%, pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej albo rolniczej przez okres co najmniej 24 miesiące oraz po spełnieniu pozostałych warunków umowy.
- W przypadku uzasadnionym trudną sytuacją materialną lub losową dłużnika, starosta, na wniosek tego dłużnika, może odroczyć termin spłaty pożyczki, rozłożyć jej spłatę na raty lub umorzyć spłatę w części albo w całości, jeżeli pożyczka stała się wymagalna.

Składki na ubezpieczenie społeczne

PFRON refunduje:

- osobie niepełnosprawnej prowadzącej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota stanowiąca 60 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale;
- niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe.

Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu, dofinansowanie do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- nie korzystała z pożyczki z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej oraz z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo
- pożyczka została spłacona lub w całości umorzona. Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej ze starostą.

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE REGULUJĄCE UPRAWNIENIA I OBOWIĄZKI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ PRACODAWCÓW ICH ZATRUDNIAJĄCYCH

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy Polityki Społecznej z dnia 22 maja 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania, oprocentowania, rozkładania na raty, spłaty i umarzania pożyczek dla osób niepełnosprawnych.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania zwolnień od pracy osobom o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 18 maja 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy przedsiębiorcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne (Dz.U.04.114.1194) z późn. zmianami.

Jacek Merdalski

Ulgi podatkowe dla osób niepełnosprawnych

Zgodnie z Ustawą z dn. 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) osoby niepełnosprawne, które rozliczają się z Urzędem Skarbowym lub podatnicy, na których utrzymaniu są osoby niepełnosprawne mogą odliczyć od dochodu stanowiącego podstawę obliczenia podatku wydatki na cele rehabilitacyjne i związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych.

W przepisach tych jako osoby niepełnosprawne określa się osoby legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (lub o całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, dawniej I grupa inwalidztwa), umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub całkowitej niezdolności do pracy, dawniej II grupa) lub też lekkim stopniu niepełnosprawności (lub częściowej niezdolności do pracy, dawniej III grupa).

W przypadku odliczeń podatników, na których utrzymaniu pozostają osoby niepełnosprawne jest to możliwe wówczas gdy dochody tych osób nie przekraczają kwoty limitu 9 120 zł.

Za wydatki na cele rehabilitacyjne uznaje się wydatki między innymi na:

- adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności (są to m.in. wydatki na likwidację barier architektonicznych);
- przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności (dotyczy to tzw. oprzyrządowania pojazdu);
- zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych – niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego (m.in. przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, także urządzenia ułatwiające komunikowanie się).

Warto podkreślić, że nie ma listy zawierającej spis wszystkich przedmiotów, których zakup jest możliwy do odliczenia. Podstawową zasadą jest związek pomiędzy przedmiotem, sprzętem a określoną niepełnosprawnością. Jeżeli urządzenie jest powszechnie używane (np. komputer, telewizor, magnetofon) lub nie ma związku z konkretną niesprawnością to Urząd Skarbowy może zakwestionować celowość tego odliczenia. W takim wypadku należałoby złożyć we właściwej Izbie Skarbowej zapytanie dotyczące interpretacji tego zapisu i możliwości odliczenia od dochodu kwoty wydanej na zakup danego urządzenia. Trzeba to zrobić odpowiednio wcześniej, przed złożeniem zeznania rocznego:

- zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, w zależności od potrzeb wynikających z niepełnosprawności: książki, broszury, kasety audio, kasety video dotyczące np. metod usprawniania, pomocy edukacyjno-rehabilitacyjnych;
- odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym. Dotyczy wyłącznie odpłatności poniesionej za udział w turnusie osoby niepełnosprawnej. Jeżeli w turnusie uczestniczył także opiekun lub rodzic danej osoby nie może on odliczyć kosztu swojego pobytu na turnusie;
- odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych;
- odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne;
- odpłatność za opiekę pielęgniarską nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa;
- opłacenie tłumacza języka migowego;
- kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia;
- leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stale lub czasowo);
- odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne osoby niepełnosprawnej karetką transportu sanitarnego; osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa oraz dzieci niepełnosprawne do 16 lat – również innymi środkami transportu;
- używanie samochodu osobowego będącego własnością (współwłasnością) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne do lat 16, dla potrzeb związanych z koniecznym dowozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne, w kwocie nie przekraczającej 2 280,00 zł (w roku 2008). Choć nie jest to jasno zapisane w przepisach, Urząd Skarbowy może zażądać przedstawienia dokumentów potwierdzających korzystanie z zabiegów leczniczo-rehabilitacyjnych;
- opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy

inwalidztwa, w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym 2 280 zł,

- utrzymanie przez osoby niewidome I lub II grupy inwalidztwa, psa przewodnika, w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym 2 280 zł;
- odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem na:
 - turnusie rehabilitacyjnym;
 - leczeniu w placówkach uzdrowskowych, w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych;
 - koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia.

W przypadku przejazdu środkami transportu publicznego (PKS, PKP) należy zachować bilet.

Wydatki na cele rehabilitacyjne można odliczyć pod warunkiem, że nie były finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, albo jeżeli wydatki te nie były zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek innej formie. W przypadku, gdy wydatki te były częściowo finansowane z ww. źró-

deł odlicza się różnice pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą dofinansowania. Co ważne osoba, której dotyczy dany wydatek musi posiadać jeden z następujących dokumentów:

- orzeczenie o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności;
- decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową, albo rentę socjalną;
- orzeczenie o niepełnosprawności dziecka do 16 roku życia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Należy pamiętać, że wydatki na cele rehabilitacyjne odlicza się od dochodu przed opodatkowaniem, a nie od kwoty podatku. Rachunki muszą być wystawione na osobę, która będzie odliczała te wydatki (w przypadku dzieci niepełnosprawnych – rodzic).

Wszystkie wymienione wyżej wydatki muszą być udokumentowane fakturami, rachunkami, które należy przechowywać przez 5 lat, licząc od końca roku, w którym upłynął termin płatności podatku. Dokumenty te zachowujemy w domu, nie dołączamy ich do zeznania podatkowego.

Redakcja

Uczelniane miejsca parkingowe

Działania mające na celu zwrócenie uwagi na sprawy związane z bezprawnym parkowaniem, odejmują również środowisko akademickie. Krakowskie Uczelnie – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Politechnika Krakowska oraz Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie – zdiagnozowały swoje parkingi oznaczone „kopertami”. Z analizy wynika, iż wszystkie Uczelnie zmierzają w kierunku polepszenia sytuacji niepełnosprawnych studentów korzystających z parkingów.

Akademia Górniczo-Hutnicza

Na Uczelni funkcjonuje jednostka administracji centralnej i straż AGH, które podlegają Pionowi Kanclerza oraz obowiązuje również Regulamin Parkowania. Na terenie Uczelni znajduje się kilkanaście miejsc oznaczonych znakiem inwalidzkim i przeznaczonych do parkowania pojazdów przez osoby z dysfunkcją narządu ruchu. Do parkowania na tych miejscach uprawnia Karta Parkingowa Osoby Niepełnosprawnej. Miejsc takich na terenie AGH jest kilkanaście. Student może wykupić kartę uprawniającą do wjazdu na teren AGH lub wjechać przez główną bramę mówiąc, że jest osobą niepełnosprawną i poświadczając ten fakt stosowną legitymacją. Wniosek, który należy wypełnić w celu

Miejsce parkingowe na jednej z naszych Uczelni. Zaparkowane pojazdy uniemożliwiają wjazd osobie niepełnosprawnej

otrzymania karty wjazdowej na teren Uczelni można pobrać przy głównej bramie wjazdowej AGH. Z obserwacji wynika, iż zapotrzebowanie na takie miejsca jest

znacznie większe niż obecna liczba miejsc. Powinny one pojawić się przy każdym budynku AGH. Występuje też problem z zajmowaniem miejsc przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych przez osoby do tego nieuprawnione. Nadzieją na rozwiązanie tego problemu jest Kampania Parkingowa, która ma być niebawem zorganizowana na terenie AGH.

Student z dysfunkcją narządu ruchu posiadający kartę parkingową osoby niepełnosprawnej może również złożyć podanie w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych AGH o wyznaczenie indywidualnego miejsca parkingowego tylko dla niego. W takim przypadku miejsce to oprócz znaku inwalidzkiego oznaczone jest numerem rejestracyjnym samochodu, którym ta osoba się porusza. O stworzenie takiego miejsca można się starać zarówno w okolicy Budynku Dydaktycznego gdzie odbywa się większa część zajęć jak również w pobliżu Domu Studenckiego gdzie taka osoba mieszka.

Akademia Pedagogiczna

Na terenie Uczelni miejsca parkingowe leżą w gestii działu administracyjnego. Przy wszystkich budynkach istnieją oznakowane miejsca parkingowe dla niepełnosprawnych, tj. przy ul. Karmelickiej, Ingardena (zewnątrzne parkingi), ul. Mazowiecka – miejsca parkingowe znajdują się przy ulicy. Najtrudniejsza sytuacja jest na ulicy Studenckiej z powodu ruchu ulicznego, a postój jest ograniczony czasowo. Jeżeli zaistnieje konieczność Uczelnia wystąpi do władz miasta o nieograniczony czas postoju na miejscu dla niepełnosprawnych. Przed budynkiem głównym na ul. Podchorążych znajdują się 2 oznaczone miejsca postojowe, jedno od frontu, jednak brak od tej strony podjazdu, drugie z tyłu budynku, gdzie jest podjazd i bezpośrednie podejście do windy, biblioteki i przychodni uczelnianej. Wjazd na uczelniany parking ze szlabanem, jest możliwy dzięki wykupionemu identyfikatorowi, bądź też na bezpośrednią prośbę osoby zainteresowanej, poprzez wido-domofon na portierni. Niestety występują problemy z przestrzeganiem znaku i koperty i często te miejsca są zajmowane przez innych kierowców. W takich przypadkach interweniuje straż uczelniana. Miejsca postojowe dla niepełnosprawnych traktowane priorytetowo są przez dział administracji. Zostały wyraźnie i dobrze oznakowane, są odpowiednio szerokie i bezpieczne.

Politechnika Krakowska

Na za miejsca parkingowe odpowiada Dział Gospodarczy. Na wnioski studentów uprawnia ich on do wjazdu na teren Uczelni (sprawni studenci takiego prawa nie mają). Student lub pracownik niepełnosprawny na podstawie legitymacji otrzymuje kartę wjazdową. Z analizy diagnostycznej wynika, że miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych są niekiedy zajmowane przez osoby do tego nieuprawnione, jednakże prawa studentów z dysfunkcjami narządów ruchu są respektowane. Na terenie Uczelni na Kampusie przy

ul. Warszawskiej są 4 miejsca parkingowe, oznakowane znakami pionowymi, w bardzo dobrej lokalizacji, gabarytowo powiększonymi. Znajdują się bezpośrednio przy budynku Biblioteki Głównej oraz poszczególnych wydziałów. Na Wydziale Mechanicznym – Kampus na Czyżynach – jest 5 miejsc, oznaczonych znakami poziomymi i pionowymi, również w bardzo dobrej lokalizacji: 2 miejsca bezpośrednio przed wejściem do budynku głównego od strony, z której wybudowany jest podjazd dla wózkowiczów, 2 na dużym parkingu oraz 1 przy obiektach sportowych. Wszystkie są umieszczone w zasięgu wzroku portierów. Mają oni prawo do robienia zdjęć w przypadku zajmowania miejsc przez osoby do tego nieupoważnione i przekazywać sprawę do administracji obiektów, która za to odpowiada. Brak miejsc parkingowych natomiast, jest przy Centrum Kultury i Sportu – ul. Kamienna oraz przy Wydziale Fizyki, Matematyki i Informatyki Stosowanej.

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Miejsca parkingowe przed wejściem do Biblioteki Głównej – w centrum Kampusu UEK

Uczelnia dysponuje 8 miejscami parkingowymi, w dobrej lokalizacji. Przed wejściem do budynku Biblioteki Głównej, w centrum Kampusu, znajdują się 3; pod Pawilonem Sportowo-Dydaktycznym – 2; również 2 – obok kortu tenisowego, od strony tylnego wejścia do Budynku Głównego i 1 miejsce przy Pawilonie D, gdzie znajduje się siedziba Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych i Biura ds. ON UEK. Parkingi przy wejściu do Biblioteki są oznakowane znakami pionowymi, pozostałe natomiast, poziomymi. ZSN UEK podejmuje działania w celu zamiany na oznakowania pionowe miejsc parkingowych. Wszystkie parkingi są w miarę szerokie tak, że osoba poruszająca się na wózku może swobodnie wsiąść i wysiąść z samochodu. Niestety miejsca te bywają zajmowane przez osoby do tego nieuprawnione. Obecnie na Uczelni nie działa konkretna jednostka, nadzorująca parkingi, niemniej jednak będą podjęte kroki w celu usprawnienia kwestii egzekwowania dostępu miejsc parkingowych tylko dla osób niepełnosprawnych.

Redakcja

Bezprawne parkowanie na „kopercie” – to się nie opłaca

Konferencja nt. kampanii parkingowej. Na zdjęciu: Aldona Patycka, Zbigniew Ulman, Barbara Archacka oraz Bogdan Dąsal. Po lewej: Marcin Królikowski i Zofia Florek-Paszkowska z FSIA AGH „Academica”

„500 zł czeka w kopercie” – pod tym hasłem odbyła się już V edycja kampanii parkingowej organizowanej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji. Akcja uczy Polaków, że zajmowanie miejsc parkingowych osobom z niepełnosprawnością znacznie ogranicza ich swobodne poruszanie się i funkcjonowanie w społeczeństwie. Specjalne miejsca parkingowe zwane „kopertami” dają większą swobodę w korzystaniu z samochodu. Dzięki temu, że takie miejsce jest szersze, osoba poruszająca się, np. za pomocą wózka, ma możliwość bezpiecznego oraz swobodnego opuszczenia samochodu. Ponadto „koperty” bardzo często umieszczone są blisko wejścia do np. budynków użyteczności publicznej, czy sklepów, umożliwiając tym samym łatwiejsze dostanie się do nich osobom mającym problemy z poruszaniem się.

W tegorocznej kampanii położono szczególny nacisk na promowanie zmian przepisów dotyczących bezprawnego parkowania na tzw. „kopertach”. Stąd tytułowe 500 zł, które związane jest z wysokością mandatu, jaki jeszcze w tym roku zapłacą kierowcy bezprawnie parkujący. Planowane jest dalsze zaostrzenie kar za zajmowanie miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością w postaci 5 punktów karnych. Równocześnie toczą się prace nad nowelizacją przepisów ustawy „Prawo o ruchu drogowym”, które dałyby podstawę odholowania pojazdu na parking strzeżony na koszt właściciela oraz karania kierowców również na parkingach Centrów Handlowych.

W ramach kampanii, 18 września odbyła się konferencja prasowa w siedzibie Centrum Integracja Kraków.

W konferencji uczestniczyli Barbara Archacka, Dyrektor Centrum Integracji Kraków, Aldona Patycka, Podkomisarz Sekcji Ruchu Drogowego z Komendy Miejskiej Policji, Zbigniew Ulman, Z-ca Komendanta Straży Miejskiej oraz Bogdan Dąsal, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych.

Niestety z roku na rok w samym Krakowie liczba interwencji Straży Miejskiej w związku z bezprawnym parkowaniem na „kopertach” nie zmienia się. W 2007 roku strażnicy miejscy ujawnili 1365 przypadków nieuprawnionego zajmowania miejsc postojowych przeznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych oraz ukarali mandatami karnymi 1003 osoby. W pierwszym półroczu 2008 ujawniono 761 przypadków nieuprawnionego zajmowania miejsc, co zakończyło się mandatem dla 558 osób. Stały, niemający poziom interwencji wskazuje na to, że obecne kary nie zniechęcają osób nieuprawnionych do korzystania z „kopert”.

Jednak straż miejska nie chce tylko karać, ale także wychowywać. W związku z tym za zgodą Komendanta Krakowskiej Straży Miejskiej p. Janusza Wiatarka, dzień 23 września na terenie miasta Krakowa był dniem bez mandatu. W ten wyjątkowy dzień strażnicy miejscy zamiast mandatu rozdawali ulotki kampanii oraz pouczali kierowców o zakazie parkowania na miejscach parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, mając nadzieję, że kierowcy pod wpływem akcji będą pamiętać o przestrzeganiu przepisów prawa.

Bartosz Remin

500 zł czeka w kopercie!

**Czy naprawdę
chciałbyś być na
naszym miejscu?**

Dzięki kopercie otrzymasz 500 zł. Jak? To proste – teraz parkując na tzw. kopercie, czyli miejscu dla niepełnosprawnych, możesz dostać mandat w wysokości 500 zł. W życie wchodzi nowe przepisy, zgodnie z którymi zostają zaostrzone kary za bezprawne parkowanie na „kopercie”. Teraz to aż 500 zł.

**Zostaw kopertę dla niepełnosprawnych.
Zyskasz coś więcej niż pieniądze...**

Organizator:

Patron honorowy:

Patroni medialni:

Partnerzy:

Mercedes-Benz

Partnerzy merytoryczni:

Wsparcie:

Leo Burnett

ROWLAND

